

MAZSALACAS NOVADA

ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2019.-2025.GADAM

I PAŠREIZĒJĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS

2018

SATURS

Saturs.....	1
Metodoloģija.....	4
Ievads	5
1. Mazsalacas novada vispārējs raksturojums.....	7
2. Iedzīvotāji.....	9
2.1. Demogrāfijas rādītāji.....	9
2.2. Iedzīvotāju nodarbinātība un bezdarbs.....	12
2.3. Iedzīvotāju labklājība un ieņēmumi.....	14
3. Dabas un kultūrvēsturiskās vērtības	17
3.1. Novada platības vispārējais raksturojums.....	17
3.2. Meži un lauksaimniecībā izmantojamā zeme.....	18
3.3. Ūdeņi, purvi, derīgo izrakteņu atradnes.....	18
3.4. Aizsargājamās dabas teritorijas.....	19
3.5. Kultūrvēsturiskās vērtības	21
3.6. Mazsalacas kapsēta.....	25
4. Pašvaldības pārvaldība.....	26
4.1. Administratīvā struktūra.....	26
4.2. Pašvaldības komunikācija ar iedzīvotājiem	28
4.3. Pašvaldības budžets.....	29
4.4. Projektu kapacitāte.....	33
4.5. Jaunatnes politika	34
5. Sociālā infrastruktūra un pakalpojumi	36
5.1. Izglītība	36
5.2. Kultūra.....	38
5.3. Sports	40
5.4. Veselības aprūpe	40
5.5. Sociālā aizsardzība.....	42
5.7. Sabiedriskā drošība un kārtība	43
5.8. Citi sociālie pakalpojumi	43
6. Infrastruktūra	45

6.1. Nekustamais īpašums.....	45
6.2. Transporta infrastruktūra	45
6.3. Inženiertehniskā infrastruktūra	47
7. Uzņēmējdarbība	50
8. Tūrisms.....	57
Pielikums. Darba grupu rezultāti.....	62

Dokumentā izmantoto fotogrāfiju avots: Mazsalacas novada pašvaldība

Dokumentā sagatavoto attēlu autors: SIA "Reģionālie projekti"

METODOLOĢIJA

Mazsalacas novada Attīstības programma 2019.-2025.gadam (turpmāk – Attīstības programma) izstrādāta, vadoties pēc Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas Reģionālās politikas departamenta Reģionālās attīstības plānošanas nodaļas izstrādātajiem “Metodiskie ieteikumi attīstības programmu izstrādei reģionālā un vietējā līmenī” (aktualizēti 2014.gada 3.decembrī) ieteikumiem, ievērojot tematisko pieeju pašreizējās situācijas raksturojuma un analīzes veikšanā un ekonomisko skatījumu attīstības plānošanai.

Ministru kabineta 2014.gada 14.oktobra noteikumi Nr.628 “Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem” nosaka Attīstības programmas izstrādes procedūru un saturu.

Attīstības programmā ietilpst:

- ☞ Stratēģiskā daļa;
- ☞ Rīcības un investīciju plāns;
- ☞ Attīstības programmas īstenošanas uzraudzības un novērtēšanas kārtība.

Pašreizējās situācijas raksturojums tiek izstrādāts kā atsevišķs sējums, kuru par pamatu var izmantot visiem Mazsalacas novada teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem. Šis sējums ir kā informatīvs materiāls, kuru pastāvīgi var aktualizēt (redakcija sagatavota 2018.gada rudenī).

Lai sasniegtu Attīstības programmas mērķi un racionāli izvērtētu Mazsalacas novada attīstības perspektīvas, dokumenta izstrādē izmantotas šādas metodes:

- ☞ saistīto plānošanas dokumentu analīze (valsts, reģionāla un vietēja līmeņa, kā arī teritoriju, ar kurām Mazsalacas novads robežojas),
- ☞ iedzīvotāju anketēšana, anketēšanas rezultātu apkopošana un analīze;
- ☞ statistikas datu un pārskatu apkopošana un analīze,
- ☞ attīstības tendenču novērtējums (galvenokārt izmantoti pieejamie dati par pēdējiem 5 gadiem),
- ☞ novada raksturojošo rādītāju salīdzināšana ar citu teritoriju rādītājiem vai valsts/reģiona vidējiem rādītājiem,
- ☞ tematiskās darba grupas,
- ☞ nozaru speciālistu iesaiste dokumenta izstrādes procesā.

Lai nodrošinātu integrētas pieejas izmantošanu attīstības plānošanā, veikta vispusīga plānošanas dokumentu analīze, kā arī ņemtas vērā ne tikai Mazsalacas novada pašvaldības, kaimiņu pašvaldību, bet arī iedzīvotāju, uzņēmēju, dažādu nozaru profesionāļu u.c. intereses un izaugsmes perspektīvas. Pētīta jomu un teritoriju savstarpējā mijiedarbība, nodrošinot līdzsvarotu ekonomisko, sociālo un vides attīstību.

Sagatavojot Rīcības un Investīciju plānu, ievērots iepriekš jau īstenoto projektu konteksts, tādējādi nodrošinot to īstenošanas pēctecību.

IEVADS

Mazsalacas novada Attīstības programma ir pašvaldības vidēja termiņa plānošanas dokuments 2019.-2025.gadam, kas nosaka novada attīstības prioritātes, rīcības virzienus un uzdevumus, kā arī to īstenotājus un finanšu resursus ilgtermiņa prioritāšu īstenošanai.

Attīstības programmas loma ir:

- 🌀 apzināt un novērtēt pašvaldības rīcībā esošos resursus (dabas resursi, infrastruktūra, cilvēkresursi), piedāvājot skaidru redzējumu un risinājumus to efektīvākai izmantošanai;
- 🌀 mērķtiecīgi plānot rīcības un investīcijas (t.sk. pamats pašvaldības budžeta plānošanai);
- 🌀 sekmēt visa veida investīciju piesaisti (t.sk. pamats valsts atbalsta plānošanai ārvalstu un vietējo privāto investīciju piesaistei);
- 🌀 sekmēt teritorijas atpazīstamību.

Attīstības programmas izstrāde uzsākta, pamatojoties uz Mazsalacas novada pašvaldības domes 2018.gada 17.janvāra lēmumu Nr.1.3 "Par Mazsalacas novada attīstības programmas 2019.-2025.gadam izstrādes uzsākšanu" (17.01.2018. sēdes protokols Nr.1., 3) un Darba uzdevumu Mazsalacas novada attīstības programmas 2019.-2025.gadam izstrādei.

Attīstības programmas izstrāde veikta, pamatojoties uz Latvijas Republikas (turpmāk tekstā – LR) likuma "Par pašvaldībām" 14.panta otrās daļas 1.punktu, Attīstības plānošanas sistēmas likuma 6.panta ceturto daļu, Teritorijas attīstības plānošanas likuma 5.panta pirmās daļas 3.punktu un 12.panta pirmo daļu un 2014.gada 14.oktobra Ministru kabineta noteikumiem Nr.628 "Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem".

Attīstības programma sagatavota, ņemot vērā šādus dokumentus:

- 🌀 Valsts līmeņa plānošanas dokumentus:
 - Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030;
 - Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2014.-2020.gadam (NAP2020).
- 🌀 Reģionāla līmeņa plānošanas dokumentus:
 - Vidzemes plānošanas reģiona Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030;
 - Vidzemes plānošanas reģiona Attīstības programma 2015-2020.
- 🌀 Vietēja līmeņa plānošanas dokumentus:
 - Mazsalacas novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013.-2030.gadam;
 - Mazsalacas novada teritorijas plānojums 2013.-2024.gadam;
 - Mazsalacas novada izglītības nozares attīstības koncepcija 2016.-2018.gadam;
 - Mazsalacas novada pašvaldības iestāžu, struktūrvienību un nodaļu plānošanas dokumenti.
- 🌀 Mazsalacas novada pašvaldības un tās institūciju sniegtos datus (t.sk. publiskie gada pārskati, uzsāktie un plānotie investīciju projekti u.c.);
- 🌀 LR Centrālās statistikas pārvaldes (turpmāk tekstā – CSP), Valsts reģionālās attīstības aģentūras (turpmāk tekstā – VRAA), Nodarbinātības valsts aģentūras (turpmāk tekstā – NVA), Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (turpmāk tekstā – PMLP), Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk tekstā – VID), Valsts zemes dienesta (turpmāk tekstā – VZD), SIA

„Lursoft”, VSIA „Latvijas vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” (turpmāk tekstā – LVĢMC) u.c. institūciju apkopotos datus;

- Attīstības programmas izstrādes nozaru darba grupās, publiskajā apspriedē iegūto informāciju un citu informāciju (viedokļus), kas iegūta Attīstības programmas izstrādes procesa komunikācijā ar ieinteresētajām pusēm, t.sk. iedzīvotāju aptaujas rezultātā.

Teritorijas attīstības plānošanas informācijas sistēma (TAPIS) ir primārā plānošanas dokumentu publicēšanas darba vide un informācijas avots, un novada attīstības programma TAPIS izstrādāta, ievērojot normatīvajā aktā par teritorijas attīstības plānošanas informācijas sistēmu noteiktās prasības.

Vides pārraudzības valsts birojs 2018.gada 20.jūlijā ir pieņēmis lēmumu Nr.4-02/43 “Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nepiemērošanu” Mazsalacas novada attīstības programmai 2019.-2025.gadam.

1. MAZSALACAS NOVADA VISPĀRĒJS RAKSTUROJUMS

Mazsalacas novads atrodas Vidzemes ZR daļā, Z robežojas ar Igaunijas Republiku, A ar Rūjienas novadu, D ar Burtnieku novadu un R ar Alojas novadu (Attēls 1-1). Mazsalacas novads izveidots 2009.gada 1.jūlijā administratīvi teritoriālās reformas rezultātā, apvienojot Mazsalacas pilsētu ar lauku teritoriju ar Ramatas, Sēļu un Skaņkalnes pagastiem, kam bija vēsturiski, ģeogrāfiski un saimnieciski izveidojušās ciešas saites ar Mazsalacas pilsētu (Attēls 1-2).

Attēls 1-1: Mazsalacas novada novietojums Latvijas Republikā

Novada administratīvais centrs atrodas Mazsalacas pilsētā. Novada platība ir 417 km². Mazsalacas pilsētas platība – 5,1 km² (aizņem 0,5% no novada kopējās platības).

Pēc PMLP datiem 2018.gada 1.janvārī Mazsalacas novadā dzīvoja 3 267 iedzīvotāji, no tiem 1 264 (38,7% no visiem novada iedzīvotājiem) dzīvoja Mazsalacas pilsētā. Salīdzinot ar 2016.gada 1.janvārī reģistrētiem datiem, migrācijas un negatīvās demogrāfiskās situācijas rezultātā iedzīvotāju skaits samazinājies par 191 iedzīvotāju.

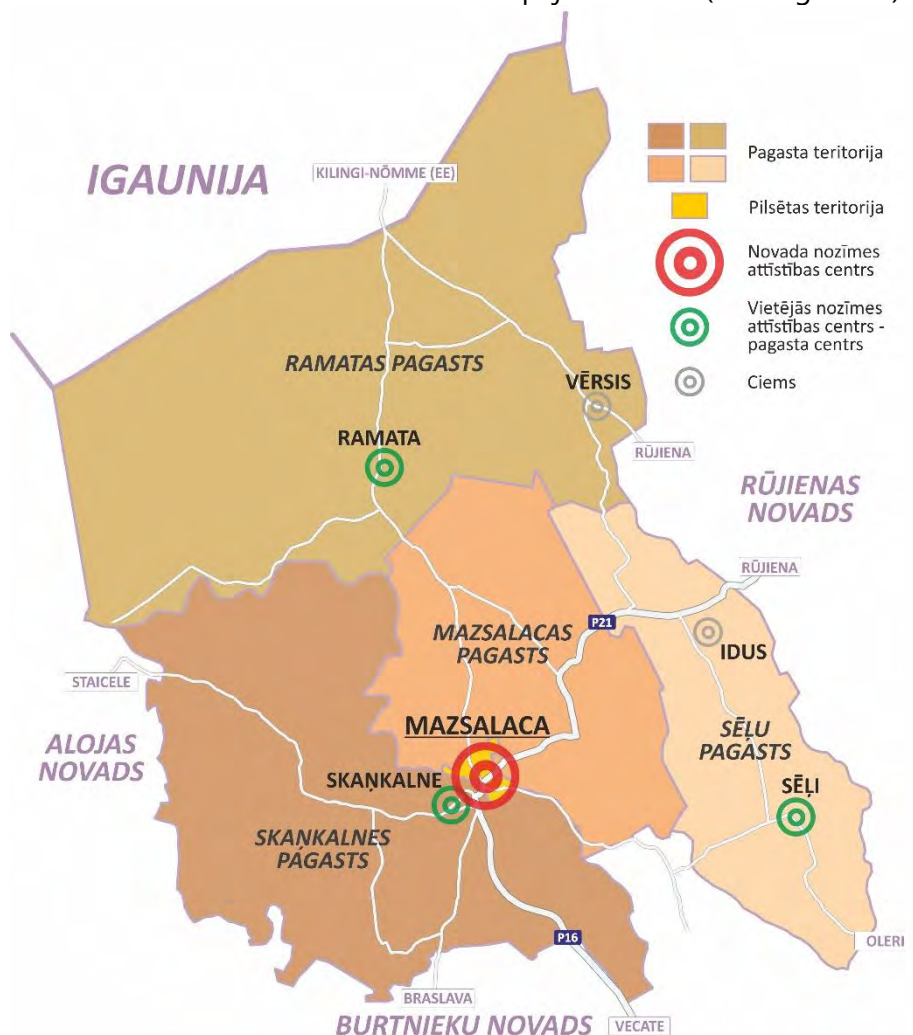
Nozīmīgākie novada teritoriju šķērsojošie valsts autoceļi ir reģionālas nozīmes autoceļi P16 (Valmiera-Matīši-Mazsalaca) un P21 (Rūjiena-Mazsalaca). Attālums no novada administratīvā centra līdz Rīgai ir 142 km, Valmierai – 44 km, Rūjienai – 21 km, Igaunijas robežai – 20 km, Tartu (Igaunijā) – 134 km.

Teritorija (2017)

Platība	417 km ²
Teritoriālās vienības	Mazsalacas pilsēta, Mazsalacas, Ramatas, Sēļu un Skaņkalnes pagasti
Administratīvais centrs	Mazsalacas pilsēta
Lauksaimniecības zemju īpatsvars	27,88%
Mežu teritoriju īpatsvars	54,50%

Iedzīvotāji (2018)

Iedzīvotāju skaits (PMLP)	3 267
Iedzīvotāju blīvums	7,8 cilvēki uz km ²
Iedzīvotāju skaita sadalījums pagastos	Mazsalacas pilsēta – 1 264, Mazsalacas pagasts – 593, Ramatas pagasts – 420, Sēļu pagasts – 361, Skaņkalnes pagasts – 629
Dzimuma struktūra	52,6% sievietes 47,4% vīrieši
Vecuma struktūra	Līdz darba spējas vecumam – 13,3% Darba spējas vecumā (no 15 gadiem) – 60,4% Pēc darba spējas vecuma (no 63 gadiem) – 26,3%

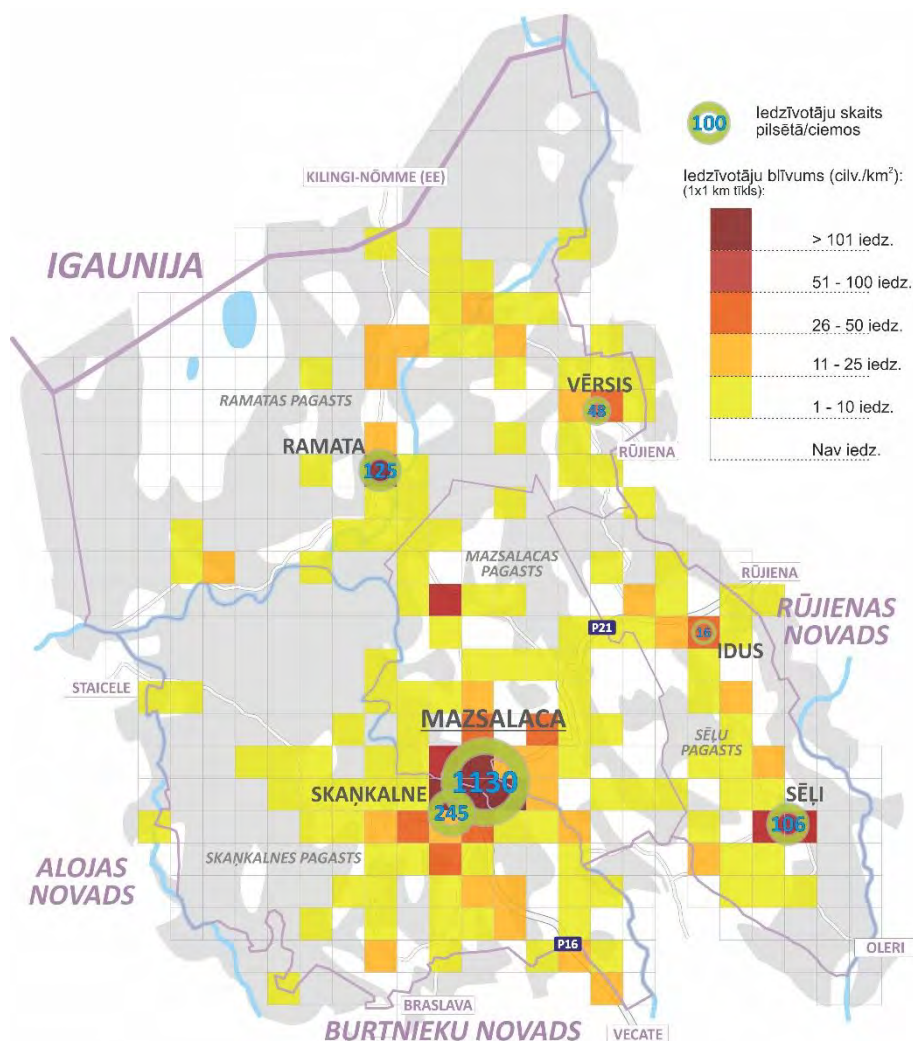

Attēls 1-2: Mazsalacas novada teritoriālais iedalījums

2. IEDZĪVOTĀJI

2.1. DEMOGRĀFIJAS RĀDĪTĀJI

Atbilstoši PMLP datiem 2018.gada sākumā Mazsalacas novadā dzīvoja 3 267 iedzīvotāji, no tiem 47,4% vīrieši un 52,6% sievietes. Mazsalacas pilsētā 2018.gada sākumā dzīvoja 1 264 iedzīvotāji (38,7% no visiem novada iedzīvotājiem), Mazsalacas pagastā – 593 iedzīvotāji (18,1%), Ramatas pagastā – 420 iedzīvotāji (12,9%), Sēļu pagastā – 361 iedzīvotājs (11%), bet Skaņkalnes pagastā – 629 iedzīvotāji (19,3%).

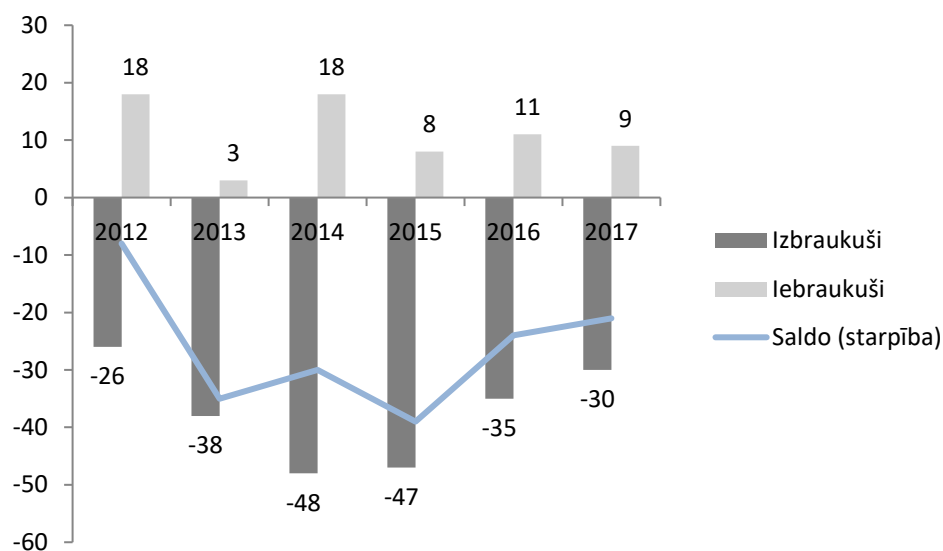

Attēls 2-1: Iedzīvotāju blīvums un iedzīvotāju skaits ciemos Mazsalacas novadā (Avots: CSP)

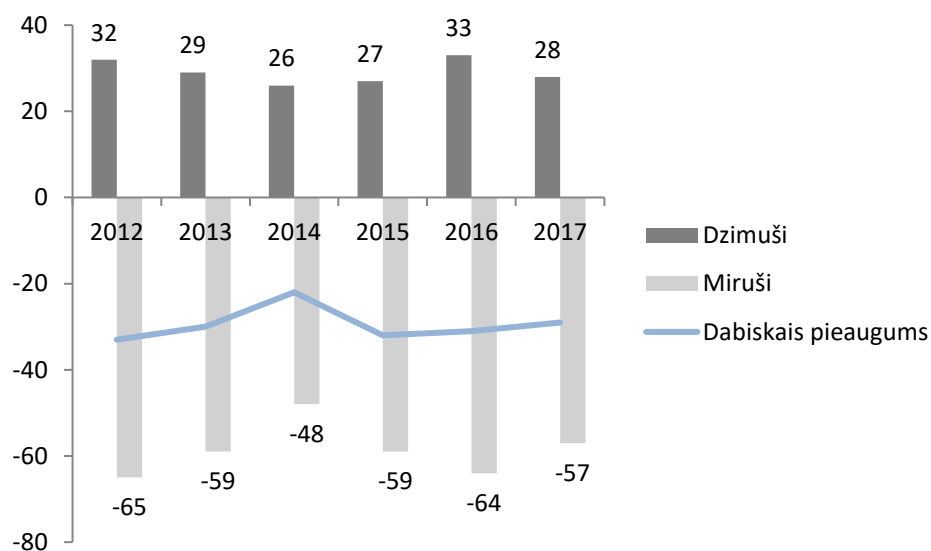
Iedzīvotāju blīvums novadā 2018.gadā ir 7,8 cilvēki uz 1 km² teritorijas. Tas ir 4,3 reizes mazāks rādītājs salīdzinājumā ar Latvijas vidējo rādītāju (30 cilvēki uz 1 km²) un par 5 cilvēkiem uz km² mazāks rādītājs nekā vidēji Vidzemes reģionā.

Iedzīvotāju skaita dinamika un struktūra

Mazsalacas novadā ir vērojama vispārēja iedzīvotāju skaita samazināšanās tendence, kas ir raksturīga arī Latvijai kopumā. Galvenie iedzīvotāju skaita samazinājuma faktori ir migrācija (Attēls 2-2) un negatīvs dabiskais pieaugums (Attēls 2-3).

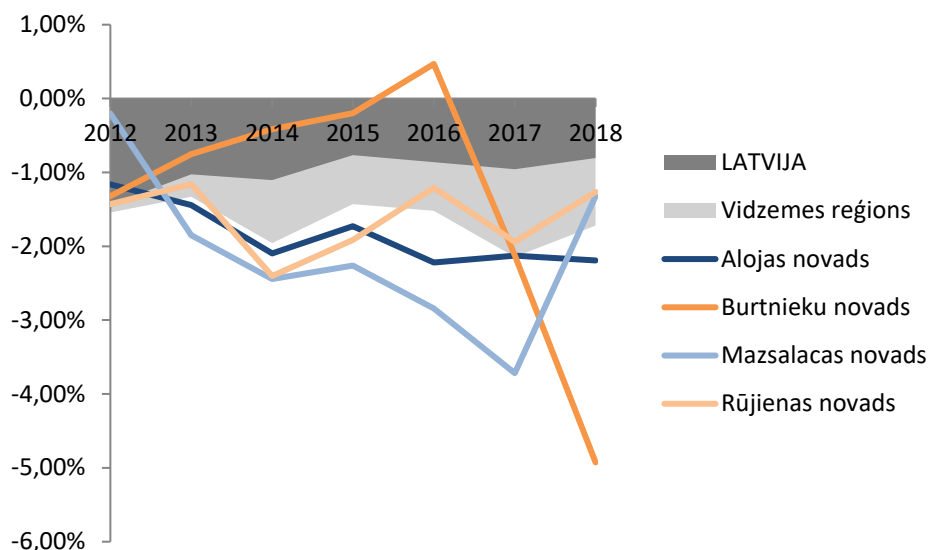

Attēls 2-2: Ilgtermiņa migrācija Mazsalacas novadā, iedz. skaits, 2012.-2017.gads (Avots: CSP)

Attēls 2-3: Dabiskais pieaugums Mazsalacas novadā, iedz. skaits, 2012.-2017.gads (Avots: CSP)

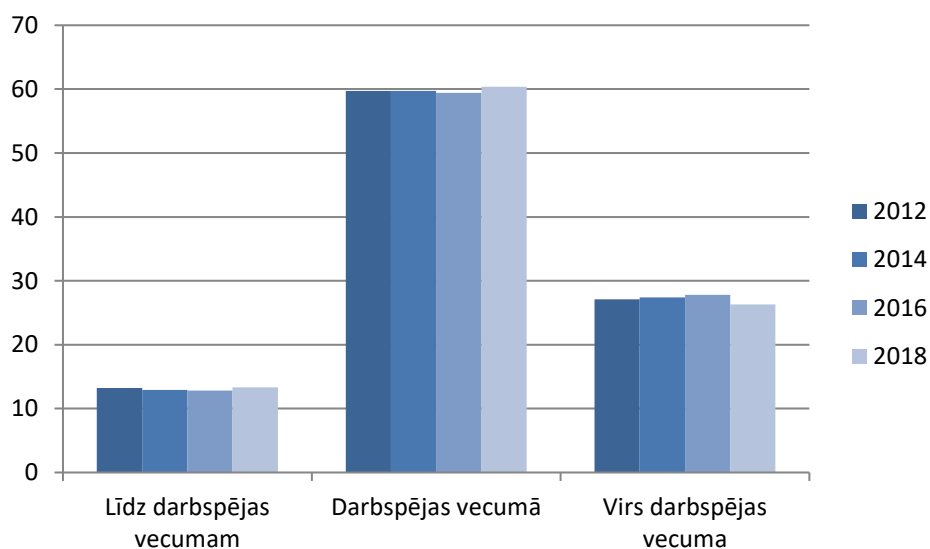
Skatot novada iedzīvotāju skaita izmaiņas gan Latvijas, gan Vidzemes reģiona mērogā, jāsecina, ka Mazsalacas novads iedzīvotāju skaita samazinājuma ziņā pēdējos gados ir līdzvērtīgā situācijā kā Rūjienas un Alojas novadi, bet sliktākā situācijā kā vidēji Vidzemes reģionā un Latvijā (Attēls 2-4).

Attēls 2-4: Iedzīvotāju skaita izmaiņas, % pret iepriekšējo gadu, 2012.-2018.gads (Avots: CSP)

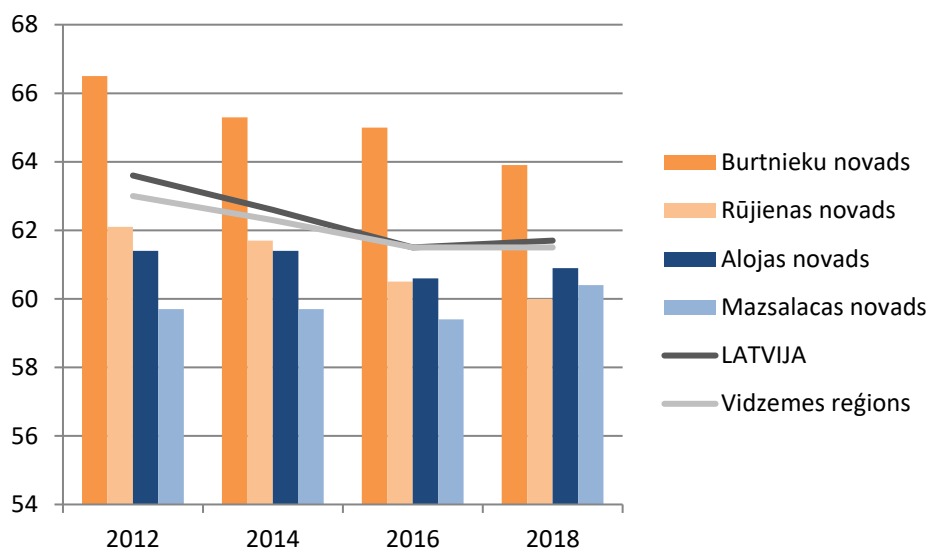
Iedzīvotāju vecuma struktūra un demogrāfiskā slodze

Atbilstoši CSP datiem 2018.gada sākumā Mazsalacas novadā 60,4% iedzīvotāju bija darbaspējas vecumā, 13,3% - līdz darbaspējas vecumam un 26,3% - virs darbaspējas vecuma (Attēls 2-5).

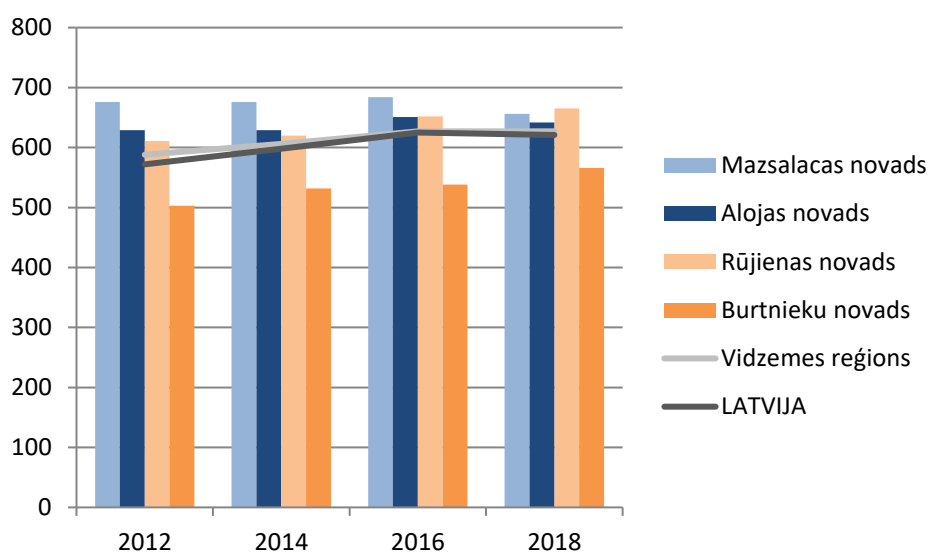
Attēls 2-5: Iedzīvotāju vecuma struktūra Mazsalacas novadā, %, 2012.-2018.gads (Avots: CSP)

Analizējot iedzīvotāju vecuma struktūru, jāatzīmē pakāpeniska darbaspējīgo iedzīvotāju īpatsvara samazināšanās gan valstī kopumā, gan arī Mazsalacas novadā, kas attiecīgi palielina demogrāfisko slodzi. Mazsalacas novadā, līdzīgi kā Alojas un Rūjienas novados darbaspējas vecumā esošo iedzīvotāju īpatsvars ir zemāks kā vidēji Vidzemes reģionā un Latvijā kopumā (Attēls 2-6).

Attēls 2-6: Darbspējas vecumā esošo iedzīvotāju īpatsvars, %, 2012.-2018.gads (Avots: CSP)

Pēc 2018.gada datiem demogrāfiskā slodze Mazsalacas novadā bija 656 iedzīvotāji vecumā līdz darbspējas vecumam un virs darbspējas vecuma uz 1000 iedzīvotājiem darbspējas vecumā, kas ir vairāk nekā vidēji Latvijā un Vidzemes reģionā (Attēls 2-7).

Attēls 2-7: Demogrāfiskās slodzes līmenis un dinamika (Avots: CSP)

2.2. IEDZĪVOTĀJU NODARBINĀTĪBA UN BEZDARBS

Bezdarbs

Saskaņā ar Nodarbinātības valsts aģentūras (turpmāk - NVA) datiem uz 2018.gada 30.aprīli Mazsalacas novadā bija 67 reģistrētie bezdarbnieki, kas ir 3,6% no ekonomiski aktīvajiem iedzīvotājiem. 64% no reģistrētajiem bezdarbniekiem bija sievietes, bet 36% - vīrieši. 7,5% bija ilgstošie bezdarbnieki, 10,4% invalīdi – bezdarbnieki, 9% jaunieši vecumā no 15 līdz 24 gadiem un 19,4% pirmspensijas vecuma

bezdarbnieki. 70% no reģistrētajiem bezdarbniekiem bezdarba ilgums bija līdz 6 mēnešiem. 43,3% no reģistrētajiem bezdarbniekiem bija ar profesionālo izglītību, 19,4% ar vispārējo vidējo izglītību, 14,9% ar augstāko izglītību, bet 22,4% ar pamatzglītību vai izglītības līmeni zemāku par pamatzglītību.

Tabula 2-1: Bezdarba līmenis Mazsalacas novadā, 2012.-2018.gads (Avots: NVA)

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018*
Latvija	8,0%	7,3%	6,6%	6,6%	6,5%	5,2%	5,3%
Vidzemes reģions	9,3%	8,2%	7,3%	7,2%	7,0%	5,5%	5,7%
Mazsalacas novads	9,3%	7,2%	5,7%	4,7%	4,6%	3,0%	3,6%

* Dati uz 2018.gada 30.aprīli

Vairāku gadu garumā Latvijā ir vērojama bezdarba samazināšanās tendence (Tabula 2-1). Mazsalacas novadā reģistrētā bezdarba samazināšanās tendence ir izteikti pozitīva, jo 2012.gadā novada rādītājs bija vienāds ar Vidzemes reģiona vidējo rādītāju un augstāks par Latvijas vidējo rādītāju, bet 2018.gada aprīļa beigās tas bija par diviem procentpunktiem zemāks kā reģionā un valstī, sasniedzot 3,6%. Tik zemi reģistrētā bezdarba rādītāji ir pielīdzināmi dabiskajam bezdarbam.

Nodarbinātība

Ņemot vērā, ka reģistrētais bezdarba līmenis ir ievērojami zemāks nekā faktiskais, nodarbinātības situācija Mazsalacas novadā saglabājas nelabvēlīga. No iedzīvotājiem darbaspējas vecumā (no 15 līdz 63 gadiem) Mazsalacas novadā nodarbināti ir tikai 36,33% iedzīvotāju, ieskaitot pašnodarbinātas personas (dati par 2016.gadu) (Tabula 2-2). Visaugstākais nodarbinātības līmenis ir Mazsalacas pilsētā, bet viszemākais Sēļu pagastā. Tik zemi nodarbinātības rādītāji norāda uz to, ka daudzi darbaspējīgie novada iedzīvotāji strādā ārpus Mazsalacas novada.

Tabula 2-2: Iedzīvotāju darbaspējas vecumā un nodarbināto skaits Mazsalacas novadā, 2016.gads

	IEDZĪVOTĀJU DARBSPĒJAS VECUMĀ SKAITS	NODARBINĀTO SKAITS	NODARBINĀTO SKAITS NO IEDZĪVOTAJIEM DARBSPĒJAS VECUMĀ (%)
Mazsalacas novads	2155	783	36,33%
- Mazsalacas pagasts	385	137	35,58%
- Mazsalacas pilsēta	743	393	52,89%
- Ramatas pagasts	277	112	40,43%
- Sēļu pagasts	270	27	10,00%
- Skaņkalnes pagasts	480	114	23,75%

Avots: PMLP, CSP

Analizējot nodarbinātības struktūru, jāatzīmē, ka galvenās darba vietas ir koncentrētas sabiedriskajā un privātajā sektorā (79-85%), atlikušie 15-21% ir pašnodarbinātas personas (Tabula 2-3). Pašnodarbināto personu skaits pēdējo gadu laikā ir palielinājies.

Tabula 2-3: Nodarbināto skaits pēc faktiskās darbavietas Mazsalacas novadā, 2012.-2016.gads

GADS	KOPĀ NODARBINĀTO SKAITS	VIDĒJAIS DARBINIEKU SKAITS	PAŠNODARBINĀTĀS FIZISKĀS PERSONAS	VIDĒJAIS DARBINIEKU SKAITS (%)	PAŠNODARBINĀTĀS FIZISKĀS PERSONAS (%)
2012	750	626	124	83,47%	16,53%
2013	774	648	126	83,72%	16,28%
2014	794	679	115	85,52%	14,48%
2015	748	598	150	79,95%	20,05%
2016	783	619	164	79,05%	20,95%

Avots: CSP

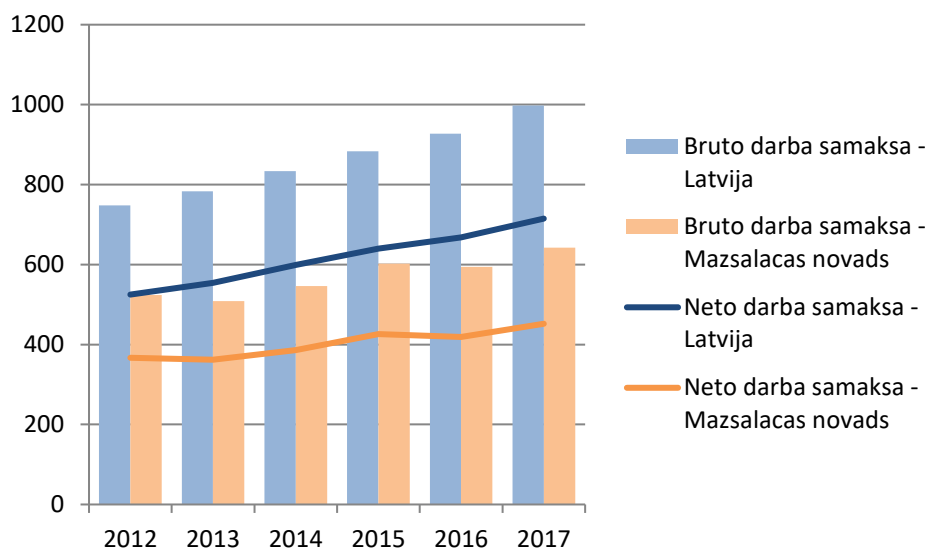
2.3. IEDZĪVOTĀJU LABKLĀJĪBA UN IEŅĒMUMI

Iedzīvotāju dzīves līmenis ir viens no būtiskākajiem rādītājiem sabiedrības attīstības raksturošanai. Dzīves kvalitāti vislabāk atspoguļo atalgojums un ienākumi.

Kopš 2012.gada strādājošo mēneša vidējā darba samaksa kā Latvijā kopumā, tā arī Mazsalacas novadā pakāpeniski pieauga. 2017.gadā vidējā darba samaksa (neto) Latvijā bija 715 EUR mēnesī, bet Mazsalacas novadā – 452 EUR, kas ir par 37% zemāk kā vidēji valstī. Kā redzams Tabulā 2-4 darba samaksa Mazsalacas novadā pieaug pēc līdzīgas tendences kā Latvijā kopumā. Valstī noteiktā minimālā mēneša darba alga ir 430 eiro (uz 01.01.2018.).

Tabula 2-4: Strādājošo mēneša vidējā darba samaksa, 2012.-2017.gads (Avots: CSP)

GADS	BRUTO DARBA SAMAKSA				NETO DARBA SAMAKSA			
	LATVIJA		MAZSALACAS NOVADS		LATVIJA		MAZSALACAS NOVADS	
	EUR	PĀRMAIŅAS (%)	EUR	PĀRMAIŅAS (%)	EUR	PĀRMAIŅAS (%)	EUR	PĀRMAIŅAS (%)
2012	748	n.a.	524	n.a.	525	n.a.	367	n.a.
2013	783	4,68%	509	-2,86%	554	5,52%	362	-1,36%
2014	834	6,51%	546	7,27%	599	8,12%	386	6,63%
2015	883	5,88%	602	10,26%	640	6,84%	426	10,36%
2016	927	4,98%	594	-1,33%	668	4,38%	419	-1,64%
2017	998	7,66%	642	8,08%	715	7,04%	452	7,88%

Attēls 2-8: Strādājošo mēneša vidējās darba samaksas dinamika, EUR, 2012.-2017.gads (Avots: CSP)

Mājsaimniecību ienākumi veidojas no strādājošo darba algas un sociālajiem transfertiem (pensijas, stipendijas, pabalsti). Darba alga veido vairāk nekā pusi mājsaimniecību budžeta, tāpēc svarīgi iedzīvotāju labklājības faktori ir iespēja iekārtoties darbā un darba samaksas līmenis. Savukārt darba alga nosaka nākotnes pensijas apmēru (Tabulas 2-5, 2-6).

2016.gadā vidējie ieņēmumi uz vienu mājsaimniecības locekli Vidzemē bija 366 EUR, kas ir otrais zemākais rādītājs starp Latvijas statistiskajiem reģioniem.

Tabula 2-5: Mājsaimniecību rīcībā esošo ienākumu sastāvs Latvijas statistiskajos reģionos vidēji uz vienu mājsaimniecības locekli mēnesī, EUR, 2016.gads

	RĪGA	PIERĪGA	VIDZEME	KURZEME	ZEMGALE	LATGALE
Rīcībā esošais ienākums, pavisam	527,68	477,79	366,16	395,82	386,07	299,56
ienākumi no algotā darba	393,88	351,40	251,88	269,12	269,20	177,69
pašnodarbināto ienākumi	14,54	14,09	10,64	14,50	9,69	13,39
ienākumi no īpašuma	4,93	5,53	3,61	2,46	3,09	0,55
saņemtie transferti	122,92	112,20	104,40	111,64	104,57	110,09
- sociālie transferti	113,65	108,40	101,05	107,46	100,87	105,26
- privātie transferti	9,27	3,80	3,35	4,18	3,70	4,83
citi ienākumi	0,04	0,13	0,00	0,01	0,03	0,05
rīcībā esošo ienākumu samazinošie izdevumi	-8,63	-5,55	-4,37	-1,91	-0,51	-2,21

Avots: CSP

Tabula 2-6: Mājsaimniecību rīcībā esošo ienākumu struktūra Latvijas statistiskajos reģionos vidēji uz vienu mājsaimniecības locekli mēnesī, %, 2016.gads

	RĪGA	PIERĪGA	VIDZEME	KURZEME	ZEMGALE	LATGALE
Rīcībā esošais ienākums, pavisam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
ienākumi no algotā darba	74,6	73,5	68,8	68,0	69,7	59,3
pašnodarbināto ienākumi	2,8	2,9	2,9	3,7	2,5	4,5
ienākumi no īpašuma	0,9	1,2	1,0	0,6	0,8	0,2
saņemtie transferti	23,3	23,5	28,5	28,2	27,1	36,8
- sociālie transferti	21,5	22,7	27,6	27,1	26,1	35,1
- privātie transferti	1,8	0,8	0,9	1,1	1,0	1,6
citi ienākumi	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
rīcībā esošo ienākumu samazinošie izdevumi	-1,6	-1,2	-1,2	-0,5	-0,1	-0,7

Avots: CSP

3. DABAS UN KULTŪRVĒSTURISKĀS VĒRTĪBAS

3.1. NOVADA PLATĪBAS VISPĀRĒJAIS RAKSTUROJUMS

Pēc VZD datiem¹ 2018.gada 1.janvārī Mazsalacas novada platība bija 41 720,3 ha. Sadalījumā pēc zemes lietošanas veida 54,50% (22 737,7 ha) Mazsalacas novada teritorijas aizņem mežs, bet 27,88% (11 632,1 ha) ir lauksaimniecībā izmantojamā zeme.

Tabula 3-1: Mazsalacas novada zemju sadalījums pēc zemes lietošanas veida, 01.01.2018.

ZEMES LIETOŠANAS VEIDS	KOPPLATĪBA (HA)	ĪPATSVARŠ (%)
Lauksaimniecībā izmantojamā zeme	11 632,1	27,88%
Mežs	22 737,7	54,50%
Krūmājs	223,6	0,54%
Purvs	4 053,7	9,72%
Ūdensobjektu zeme	1 204,6	2,89%
Zeme zem ēkām un pagalmiem	433,7	1,04%
Zeme zem ceļiem	666,0	1,60%
Pārējās zemes	768,9	1,84%
Kopā	41 720,3	100%

Avots: VZD

Saskaņā ar nekustamā īpašuma valsts kadastra datiem 2018.gada 1.janvārī sadalījumā pēc nekustamā īpašuma lietošanas mērķu grupām 51,01% (21 283,1 ha) no visas Mazsalacas novada teritorijas aizņem lauksaimniecības zeme, bet 46,45% (19 380,4 ha) – mežsaimniecības zeme un īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kurās saimnieciskā darbība ir aizliegta ar normatīvo aktu. Pārējo zemju sadalījums parādīts Tabulā 3-2.

Tabula 3-2: Mazsalacas novada zemju sadalījums pēc nekustamā īpašuma lietošanas mērķu grupām, 01.01.2018.

NEKUSTAMĀ ĪPAŠUMA LIETOŠANAS MĒRĶU GRUPA	ZEMES VIENĪBU SKAITS	KOPPLATĪBA (HA)	ĪPATSVARŠ %
Lauksaimniecības zeme	1871	21 283,1	51,01%
Mežsaimniecības zeme un īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kurās saimnieciskā darbība ir aizliegta ar normatīvo aktu	465	19 380,4	46,45%
Ūdens objektu zeme	31	305,2	0,73%
Derīgo izrakteņu ieguves teritorijas	2	6,4	0,02%
Dabas pamatnes un rekreācijas nozīmes zeme	33	69,4	0,17%
Individuālo dzīvojamo māju apbūves zeme	342	73,8	0,18%
Daudzdzīvokļu māju apbūves zeme	106	43,6	0,10%
Komerccarbības objektu apbūves zeme	25	12,0	0,03%
Sabiedriskas nozīmes objektu apbūves zeme	33	52,4	0,13%

¹ http://www.vzd.gov.lv/files/2017_gada_zemes_parskatsf.pdf

NEKUSTAMĀ ĪPAŠUMA LIETOŠANAS MĒRĶU GRUPA	ZEMES VIENĪBU SKAITS	KOPPLATĪBA (HA)	ĪPATSVARS %
Ražošanas objektu apbūves zeme	50	44,3	0,11%
Satiksmes infrastruktūras objektu apbūves zeme	180	436,3	1,05%
Inženiertehniskās apgādes tīklu un objektu apbūves zeme	41	13,4	0,03%
Kopā	3179	41 720,3	100%

Avots: VZD

3.2. MEŽI UN LAUKSAIMNIECĪBĀ IZMANTOJAMĀ ZEME

Lauksaimniecībā izmantojamā zeme iedalās aramzemēs, augļu dārzos, pļavās un ganībās. Saskaņā ar nekustamā īpašuma valsts kadastra datiem 2018.gada 1.janvārī lielāko daļu – 72,3% (8 410,6 ha) lauksaimniecībā izmantojamo zemju aizņem aramzeme. Pļavas aizņem 1 829,6 ha (15,7%), ganības – 1 294,5 ha (11,1%) un augļu dārzi – 97,4 ha (0,8%). Lauku atbalsta dienesta 2017.gadā veiktajā lauksaimniecībā izmantojamās zemes (turpmāk - LIZ) apsekošanā² tika noteikts, ka Mazsalacas novadā koptas ir 92,2% no LIZ, kas ir labāks rādītājs kā vidēji Latvijā - 87,60%.

Pēc Valsts meža dienesta datiem 2018.gadā meža zeme aizņem 27 563,76 ha Mazsalacas novada platības, kas sastāv no meža – 22 668,25 ha (82,2%), purviem – 3 899,94 ha (14,1%), laucēm – 252,51 ha (0,9%), pārplūdušiem klajumiem – 35,65 ha (0,1%), ceļiem – 139,03 ha (0,5%), grāvjiem – 518,81 ha (1,9%) un pārējām meža zemēm – 49,57 ha(0,1%).

3.3. ŪDEŅI, PURVI, DERĪGO IZRAKTEŅU ATRADNES

Hidrogrāfisko tīklu novadā veido gan dabiskas izcelsmes ūdensteces un ūdenstilpes, gan mākslīgi veidoti dīķi un grāvji. Ūdens objekti aizņem 1 204,6 ha jeb 2,89% no kopējās novada teritorijas. Lielākās upes, kas šķēros novada teritoriju, ir Salaca, Rūja, Ramata, Iģe. Novadā atrodas šādi ezeri: Ramatas Lielezers, Ramatas Mazezers, Cēlēna dzirnavezers, Grūbes dzirnavezers, Iģes dzirnavezers, Ķāvu dzirnavu ezers, Nuķa dzirnavezers.

Pēc VZD datiem Mazsalacas novadā purvi aizņem 4 053,7 ha jeb 9,72% no novada teritorijas. Novadā atrodas tādi purvi kā Ķeseles purvs, Kogulpētes purvs, Kundziņpurvs, Krūklis, Teterišu purvs, Kangaru purvs, Lielpurvs, Pēcas purvs, Reinātpurvs, Mendes purvs, Dalības purvs, Ķilļu purvs, Dzelmes purvs, Ridēnu purvs, Dauguļu purvs, Aņģišu purvs, Dožēnu purvs, Dukšu purvs, Skārberģu purvs, Purmuižas purvs, u.c.

LVĢMC Derīgo izrakteņu atradņu reģistrā ir atrodamas ziņas par 19 būvmateriālu izejvielu atradnēm, vienu kūdras atradni "Purmuižas", vienu saldūdens atradni Nr.611109 un divām sapropeļa atradnēm Mazsalacas novadā. Nevienai no atradnēm nav noteikts valsts nozīmes derīgā izrakteņa atradnes statuss. Saskaņā ar LVĢMC sagatavoto Derīgo izrakteņu (būvmateriālu izejvielu, kūdras, sapropeļa un dziedniecības dūņu) krājumu bilanci par 2017.gadu Mazsalacas novada teritorijā tika izmantotas divas

² http://www.lad.gov.lv/files/zva_17_gat_tabula.pdf

derīgo izrakteņu ieguves atradnes: Jaundīriķi (smilts – grants un smilts) un Dauģēni (smilts – grants un smilts).

3.4. AIZSARGĀJAMĀS DABAS TERITORIJAS

Īpaši aizsargājamās dabas teritorijas Latvijā ir ģeogrāfiski noteiktas platības, kas atrodas īpašā valsts aizsardzībā, lai aizsargātu un saglabātu dabas daudzveidību - retas un tipiskas dabas ekosistēmas, aizsargājamo sugu dzīves vidi, savdabīgas, skaistas un Latvijai raksturīgas ainavas, ģeoloģiskos un ģeomorfoloģiskos veidojumus, dendroloģiskos stādījumus un dižkokus, kā arī sabiedrības atpūtai, izglītošanai un audzināšanai nozīmīgas teritorijas.

Saskaņā ar Dabas aizsardzības pārvaldes datu pārvaldības sistēmā "OZOLS" pieejamo informāciju Mazsalacas novadā atrodas Eiropas nozīmes aizsargājamā dabas (Natura 2000) teritorija - dabas parks „Salacas ieleja” un dabas liegumi: „Rūjas paliene”, „Ziemeļu purvi” un „Vidusburtnieks”. Mazsalacas novads pilnībā ietilpst Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāta teritorijā. Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju aizsardzību un izmantošanu regulē likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” un Ministru kabineta 2010.gada 16.marta noteikumi Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.

Salacas ieleja ir dabas parks, Natura 2000 teritorija, kas ietilpst Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā. Dabas parks izveidots 1977.gadā un aizņem 6251,5 ha lielu platību. Salacas ieleja ir nozīmīga teritorija vairāku ES Biotopu direktīvas biotopu - smilšakmens atsegumu, netraucētu alu, nogāžu mežu, avoksnāju, upju straujteču un sausu pļavu kaļķainās augsnēs u.c. aizsardzībai. Izcila ainaviskā vērtība daudzos upes posmos, īpaši pie Mazsalacas Skaņākalna apkārtnē, lejpus Staiceles, Mērnietu krāces un Sarkanās klintis. Teritorija nozīmīga arī no ģeoloģiskā viedokļa (Pietraga Sarkanās klintis, Dauģēnu klintis un alas, Neļķu klintis un alas, Silmaču iezis un alas, Bezdelīgu klintis un alas, Dzelveskalna atsegumi un alas u.c.). Dabas parkam ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns no 2005. līdz 2019.gadam.

Rūjas paliene – Natura 2000 teritorija, ietilpst Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā. Dabas liegums dibināts 2004.gadā un aizņem 444 ha lielu platību. Mazsalacas novadā (Sēļu pagastā) atrodas daļa no dabas lieguma platības. Teritorija ietver palienu pļavu kompleksu, kas nodrošina dzīves vidi vairākām retajām un aizsargājamajām putnu sugām. Teritorijas galvenā vērtība ir ķikuts, kam šajā teritorijā esošie riesti pieder sugas riestu kompleksam ap Burtnieka ezeru, kas ir sugai nozīmīgākais Ziemeļlatvijā. Teritorijā konstatēts arī augsts griežu blīvums. Pavisam teritorijā konstatētas 7 ES Putnu Direktīvas 1.pielikumā un viena ES Biotopu Direktīvas 2.pielikumā minētas sugas. Tās visas ir arī Latvijas īpaši aizsargājamās dzīvnieku sugas. Teritorijā konstatēti arī 3 ES Biotopu Direktīvas 1.pielikumā minētie pļavu biotopi. Dabas liegumam izstrādāts dabas aizsardzības plāns laika periodam no 2006.gada līdz 2016.gadam³.

³ Saskaņā ar Latvijas Republikas vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra K.Gerhada 2016.gada 18.februāra rīkojumu Nr.24 „Par dabas aizsardzības plānu darbības termiņa pagarināšanu” dabas lieguma dabas aizsardzības plāna darbības termiņš pagarināts līdz 2019.gada 31.decembrim

Ziemeļu purvi – Natura 2000 teritorija, putniem nozīmīga teritorija, pārrobežu Ramsāres vieta, ietilpst Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā. Aizsargājams kopš 1977.gada, kā dabas liegums kopš 2011.gada un aizņem 7718 ha lielu platību. Mazsalacas novadā (Ramatas pagastā) atrodas daļa no dabas lieguma platības. Sākot ar 2011.gada 1.februāri dabas lieguma pārvaldi īsteno vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra pakļautībā esošās tiešās pārvaldes iestādes Dabas aizsardzības pārvaldes struktūrvienība Vidzemes reģionālā administrācija. Dabas vērtības - augstais purvs ar ciņu-lāmu kompleksiem un distrofiem ezeriem. Sastopami arī pārejas purvi, purvaini priežu meži un melnalkšņu staignāji. Dabas lieguma aizsardzību un izmantošanu nosaka Dabas lieguma "Ziemeļu purvi" dabas aizsardzības plāns (laika posmam no 2018.-2028.gadam).

Vidusburtnieks - Natura 2000 teritorija, ietilpst Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā. Liegums dibināts 2004.gadā un aizņem 812,8 ha lielu platību. Liegums daļēji atrodas Mazsalacas novada Sēļu pagastā. Dabas vērtības - sastopami vērtīgi ozolu-apšu-priežu meži, ozolu meži un priežu-egļu meži, kā arī vecupes. Konstatētas retas bezmugurkaulnieku sugas. Dabas liegumam izstrādāts dabas aizsardzības plāns laika periodam no 2006.gada līdz 2016.gadam⁴.

Dabas vērtības novada teritorijā parādītas Attēlā 3-1.

⁴ Saskaņā ar Latvijas Republikas vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra K.Gerhada 2016.gada 18.februāra rīkojumu Nr.24 „Par dabas aizsardzības plānu darbības termiņa pagarināšanu” dabas lieguma dabas aizsardzības plāna darbības termiņš pagarināts līdz 2019.gada 31.decembrim

Attēls 3-1: Nozīmīgākie dabas objekti un pieminekļi Mazsalacas novadā

3.5. KULTŪRVĒSTURISKĀS VĒRTĪBAS

Mazsalacas novada kultūrvēsturiskais mantojums ietver kultūrvēsturiskas ēkas (muižas apbūve), kultūrvēsturiskas vietas, kulta vietas, apmetnes un senkapus.

Mazsalacas novada teritorijā atrodas kultūras pieminekļi – objekti, kas iekļauti spēkā esošajā valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā, kuru 1998. gada 29. oktobrī apstiprinājusī LR Kultūras

ministrija ar rīkojumu Nr.128. Kopumā Mazsalacas novadā atrodas 13 valsts nozīmes valsts aizsargājamie kultūras pieminekļi, no kuriem 6 ir arhitektūras pieminekļi un 7 arheoloģijas pieminekļi un 14 vietējas nozīmes valsts aizsargājamie kultūras pieminekļi.

Tabula 3-3: Valsts aizsargājamie kultūras pieminekļi Mazsalacas novadā

AIZSARDZĪBAS NR.	PIEMINEKĻA VEIDS	PIEMINEKĻA NOSAUKUMS	ATRAŠANĀS VIETA
Valsts nozīmes			
Mazsalacas pilsēta			
6912	Arhitektūra	Stalji	Valtenberģu muižā
6911	Arhitektūra	Parks	Valtenberģu muižā
6910	Arhitektūra	Parka paviljons	Valtenberģu muižā
6909	Arhitektūra	Klēts	Valtenberģu muižā
6908	Arhitektūra	Pils	Valtenberģu muižā
6907	Arhitektūra	Valtenberģu muižas apbūve	Valtenberģu muižā
Skaņkalnes pagasts			
2491	Arheoloģija	Skaņkalnes (Kolbergas) pilskalns	Salacas upes kreisajā krastā pie Lībiešiem
2488	Arheoloģija	Vikšēnu pilskalns	Laņģupītes kreisajā krastā pie Pilskalniem
Sēļu pagasts			
2484	Arheoloģija	Aņģišu Velnakmens - kulta vieta	Pie Dreimaņiem
2483	Arheoloģija	Pantenes apmetne	Pantenes purvā pie Braukšiem
Mazsalacas pagasts			
2466	Arheoloģija	Mazsalacas Velna pagrabs - kulta vieta	Salacas upes labajā krastā
2464	Arheoloģija	Kukurbaļļu senkapi (Velna klēpis)	Pie Kukurbaļļu fermas
2461	Arheoloģija	Ceipu Upurozols - kulta vieta	Pie Ceipiem
Vietējas nozīmes			
Mazsalacas pagasts			
2465	Arheoloģija	Promultu viduslaiku kapsēta (Lielais kalns)	Pie Promultiem
2463	Arheoloģija	Jenku senkapi	Pie Jenkām
2462	Arheoloģija	Jenku krustakmens	Pie Jenkām
2460	Arheoloģija	Vecdaugēnu viduslaiku kapsēta	Pie bij. Vecdaugēniem
Sēļu pagasts			
6920	Arhitektūra	Sēļu vējdzirnavas	Sēļi
6919	Arhitektūra	Sēļu pagastskola	Sēļi
2487	Arheoloģija	Vecrellju senkapi	Pie Vecrellēm
2485	Arheoloģija	Pujēnu senvieta	Pie Pujēniem
Skaņkalnes pagasts			
2492	Arheoloģija	Upurala - kulta vieta	Salacas upes kreisajā krastā pie Skaņkalnes dārzniecības
2490	Arheoloģija	Rūnu krustakmens	Pie Rūnām
2489	Arheoloģija	Jaunvikšēnu senkapi	Pie Jaunvikšēniem, pie Vikšēnu pilskalna
Ramatas pagasts			

AIZSARDZĪBAS NR.	PIEMINEKĻA VEIDS	PIEMINEKĻA NOSAUKUMS	ATRAŠANĀS VIETA
2472	Arheoloģija	Ramatas senkapi	Ramatas upes labajā krastā, 1 km uz D no mehāniskajām darbnīcām
2471	Arheoloģija	Lejāņu apmetne	Pie Lejāņiem
2470	Arheoloģija	Āboliņu senkapi	Pie Āboliņiem

Datu avots: Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde, <http://mantojums.lv/lv/>

Valsts arhitektūras pieminekļi:

1 Valtenbergu muiža
(aizs. nr. 6907)	6 Stalli (aizs. nr. 6912)
2 Pils (aizs. nr. 6908)	7 Sēļu pagastskola
(aizs. nr. 6919)
3 Klēts (aizs. nr. 6909)	8 Sēļu vējdzirnavas
(aizs. nr. 6920)
4 Parka paviljons (aizs. nr. 6910)	
5 Parks (aizs. nr. 6911)	

KILINGI-NÖMME (EE)

Pašvaldības kultūrvēsturiskie objekti:

28 Āžu (Rāmju) krogs
29 Mazsalavas Sv. Annas
luterāņu baznīca
30 Mazsalacas kapu vecā kapliča
31 Mazsalacas kapu jaunā kapliča
32 Pārvaldnieka māja
33 Kalpu māja
34 Sēļu muižas apbūve
(kunga māja, klēts un stalli)
35 Skaņkalnes pareizticīgo baznīca
36 Grūbes (Skaņkalnes)
ūdensdzirnavas

Valsts arheoloģijas pieminekļi:

9 Vecdaugēnu viduslaiku kapsēta
(aizs. nr. 2460)
10 Ceipu Upurozols - kulta vieta
(aizs. nr. 2461)
11 Jenku krustakmens (aizs. nr. 2462)
12 Jenku senkapi (aizs. nr. 2463)
13 Kukurbaļļu senkapi (Velna klēpis)
(aizs. nr. 2464)
14 Promultu viduslaiku kapsēta (Lielais
kalns) (aizs. nr. 2465)

BURTNIEKU NOVADS

15 Mazsalacas Velna pagrabs - kulta
vieta (aizs. nr. 2466)
16 Āboliņu senkapi (aizs. nr. 2470)
17 Lejāņu apmetne (aizs. nr. 2471)
18 Ramatas senkapi (aizs. nr. 2472)
19 Vīkšēnu pilskalns (aizs. nr. 2488)
20 Jaunvīkšēnu senkapi (aizs. nr. 2489)

21 Rūnu krustakmens (aizs. nr. 2490)
22 Skaņkalnes (Kolbergas) pilskalns
(aizs. nr. 2491)
23 Upurala - kulta vieta (aizs. nr. 2492)
24 Pantenes apmetne (aizs. nr. 2483)
25 Anģišu Velnakmens - kulta vieta
(aizs. nr. 2484)
26 Pujēnu senvieta (aizs. nr. 2485)
27 Vecreļļu senkapi (aizs. nr. 2487)

Attēls 3-2: Kultūrvēsturiskie objekti Mazsalacas novadā

3.6. MAZSALACAS KAPSĒTA

Mazsalacā ir viena no plašākajām un vecākajām Latvijas lauku kapsētām. Tā izveidota 1773.gadā skaistā vietā, ko ierobežo Salacas senleja un Aurupītes grava. Kapsētas vecākajā daļā, kur apbedījumi sniedzas vairākās kārtās, atrodas ap 300 piemiņas zīmju, no kuriem īpaši interesanti ir 19.gadsimtam raksturīgie čuguna lējuma krusti. Šobrīd tā ir vienīgā kapsēta Mazsalacas apkārtnē.

4. PAŠVALDĪBAS PĀRVALDĪBA

4.1. ADMINISTRATĪVĀ STRUKTŪRA

Pašvaldības iedzīvotāju pārstāvību nodrošina to ievēlēts pašvaldības lēmējorgāns – dome, kas pieņem lēmumus, nosaka pašvaldības institucionālo struktūru, lemj par autonomo funkciju un brīvprātīgo iniciatīvu īstenošanu un par kartību, kādā nodrošina pašvaldībai deleģēto valsts pārvaldes funkciju un pārvaldes uzdevumu izpildi, izstrādā un izpilda pašvaldības budžetu. Pašvaldības dome atbilstoši kompetencei ir atbildīga par pašvaldības institūciju tiesisku darbību un finanšu līdzekļu izlietojumu.

Saskaņā ar Republikas pilsētas domes un novada domes vēlēšanu likumu, Mazsalacas novada pašvaldības domē (turpmāk - Dome) no 2017.gada 15.jūnija strādā deviņi deputāti.

Mazsalacas novada pašvaldība ir vietējā pārvalde, kas ar pilsoņu vēlētas pārstāvniecības - novada domes - un tās izveidoto institūciju un iestāžu starpniecību nodrošina likumos noteikto funkciju un savas teritorijas iedzīvotāju intereses. Mazsalacas novada pašvaldības dome ir Mazsalacas novadā iekļauto vietējo pašvaldību – Mazsalacas pilsētas domes, Skaņkalnes pagasta padomes, Ramatas pagasta padomes un Sēļu pagasta padomes institūciju, finanšu, mantas, tiesību un saistību pārņēmēja.

Lai nodrošinātu nepārtrauktu pašvaldības darbu un sagatavotu domes sēdes, darbojas šādas patstāvīgās komitejas:

- 🔗 Finanšu komiteja - 7 locekļu sastāvā;
- 🔗 Sociālo, izglītības, kultūras un sporta jautājumu komiteja - 4 locekļu sastāvā;
- 🔗 Attīstības komiteja - 4 locekļu sastāvā.

Pašvaldības dome ir izveidojusi šādas iestādes:

🔗 Mazsalacas novada pašvaldība (pašvaldības administrācija),	🔗 Mazsalacas novada Sociālais dienests,
🔗 Mazsalacas vidusskola,	🔗 Mazsalacas novada Pašvaldības policija,
🔗 Mazsalacas Mūzikas un mākslas skola,	🔗 Mazsalacas novada Kultūras centrs,
🔗 Mazsalacas pilsētas Pirmsskolas izglītības iestāde,	🔗 Mazsalacas novada Kultūras centra tūrisma nodaļa,
🔗 Sēļu pagasta Tautas nams,	🔗 Mazsalacas novada Nekustamā īpašuma apsaimniekošanas nodaļa,
🔗 Ramatas pagasta Kultūras centrs,	🔗 Mazsalacas novada muzejs,
🔗 Mazsalacas pilsētas bibliotēka,	🔗 Mazsalacas novada Dzimtsarakstu nodaļa,
🔗 Ramatas pagasta bibliotēka,	🔗 Ramatas pagasta feldšerpunkts,
🔗 Sēļu pagasta bibliotēka,	🔗 Sēļu pagasta feldšerpunkts.
🔗 Skaņkalnes pagasta bibliotēka,	
🔗 Mazsalacas novada bāriņtiesa,	

SIA "Mazsalacas slimnīca" un SIA "Banga KPU" ir Mazsalacas novada pašvaldības kapitālsabiedrības

Būvvaldes un Izglītības pārvaldes funkcijas Mazsalacas novada teritorijā veic Kocēnu novada pašvaldības attiecīgās iestādes.

Pašvaldība ir dalībnieks šādās biedrībās (nodibinājumos):

- ☞ biedrība „Latvijas Pašvaldību savienība”,
- ☞ biedrība „Salacas ieleja”,
- ☞ biedrība „No Salacas līdz Rūjai”,
- ☞ biedrība „Valmieras-Giterslo reģionu sadarbībai”,
- ☞ biedrība „Latvijas sporta veterānu - senioru savienība”,
- ☞ biedrība „Ziemeļvidzemes ģeoparks”,
- ☞ biedrība „Latvijas bāriņtiesu asociācija”,
- ☞ biedrība „Latvijas pašvaldību izpilddirektoru asociācija”.

Ramatas pagasta pārvalde ir Mazsalacas novada pašvaldības izveidota stuktūrvienība, kas pagasta teritorijā fiziskām un juridiskām personām nodrošina likumā „Par pašvaldībām”, citos valstī spēkā esošajos normatīvajos aktos, domes saistošajos noteikumos un lēmumos noteikto pašvaldības pakalpojumu pieejamību, kā arī doto uzdevumu un pašvaldības brīvprātīgo iniciatīvu izpildi. Mazsalacas novada pašvaldības Ramatas pagasta pārvaldē strādā desmit darbinieki, kas ir atbildīgi par pārvaldes darbības nodrošināšanu un pakalpojumu pieejamību.

Pārvalde rīkojas ar Domes piešķirtajiem finanšu līdzekļiem atbilstoši budžeta tāmēs apstiprinātajam finansējumam un sniedz atbalstu jautājumu risināšanā pārvaldei iedalītā budžeta iespēju robežās šādās jomās:

- ☞ iedzīvotāju dzīves kvalitātes paaugstināšana un pagasta vides labiekārtošana,
- ☞ komunālo pakalpojumu nodrošināšana,
- ☞ ceļu infrastruktūras uzturēšana un uzlabošana,
- ☞ kultūras dzīves un brīvā laika pavadīšanas iespēju aktivizēšana,
- ☞ kultūrvēsturiskās vides un dabas mantojuma saglabāšana un izmantošana.

Sēļu pagasta pārvalde ir Mazsalacas novada pašvaldības izveidota stuktūrvienība, kas pagasta teritorijā fiziskām un juridiskām personām nodrošina likumā „Par pašvaldībām”, citos valstī spēkā esošajos normatīvajos aktos, domes saistošajos noteikumos un lēmumos noteikto pašvaldības pakalpojumu pieejamību, kā arī doto uzdevumu un pašvaldības brīvprātīgo iniciatīvu izpildi.

Sēļu pagasta pārvalde rīkojas ar Domes piešķirtajiem finanšu līdzekļiem atbilstoši pašvaldības budžetā apstiprinātajam finansējumam. Pagasta pārvaldes struktūrvienībās nodarbināti septiņi darbinieki.

Sēļu pagasta pārvalde savu iespēju robežās nodrošina šādu funkciju veikšanu:

- ☞ veic pagasta teritorijas labiekārtošanas un uzturēšanas darbus,
- ☞ organizē pārvaldes pārziņā nodotās kustamās un nekustamās mantas apsaimniekošanu,
- ☞ pieņem iesniegumus, sūdzības un priekšlikumus no attiecīgajā teritorijā dzīvojošiem iedzīvotājiem un tajā reģistrētajām juridiskajām personām, organizē atbildes sagatavošanu,
- ☞ pieņem valsts un novada domes noteikto nodokļu un nodevu maksājumus,
- ☞ veic lietvedības un personāla uzskaites funkcijas,

- iesniedz priekšlikumus par darbības nodrošināšanai nepieciešamo finansējumu, ierosinājumus darba uzlabošanai un pakalpojumu kvalitātes paaugstināšanai.

4.2. PAŠVALDĪBAS KOMUNIKĀCIJA AR IEDZĪVOTĀJIEM

Pašvaldības komunikāciju ar iedzīvotājiem Mazsalacas novadā nodrošina Sabiedrisko attiecību speciālists. Sabiedrisko attiecību speciālista galvenie uzdevumi ir pašvaldības komunikācija plašsaziņas līdzekļos un ar mērķauditorijām; informatīvā izdevuma "Mazsalacas novada ziņas" sagatavošana; informācijas ievietošana pašvaldības mājas lapā www.mazsalaca.lv; komunikācija sociālajos tīklos; foto attēlu uzņemšana dažādos pasākumos; publiskā pārskata sagatavošana.

Informācija par domes sēžu, komiteju un komisiju norišu laikiem, kā arī domes sēdēs pieņemtajiem lēmumiem tiek ievietota Mazsalacas novada pašvaldības interneta vietnē www.mazsalaca.lv, tur pieejami arī domes sēžu audio ieraksti. Domes sēdes ir atklātas, un tajās tiesības piedalīties ir ikvienam interesentam.

Regulāra informācija par pašvaldības darbu, kā arī kultūras norisēm tiek ievietota pašvaldības informatīvajā izdevumā "Mazsalacas novada ziņas", kas tiek izdots reizi mēnesī. Aktuālākā informācija tiek izvietota uz ziņojuma stendiem pilsētā un novadā, papildinot to interneta vietnē www.mazsalaca.lv, kur iedzīvotājiem tiek piedāvāta iespēja bez maksas ievietot sludinājumus.

Komunikācija ar sabiedrību par aktivitātēm novadā notiek arī ar reģionālā laikraksta „Liesma”, Latvijas Reģionu Televīzijas „Re:TV” un portāla valmierasziņas.lv starpniecību, kas raksta par notikumiem pašvaldībā un ievieto informāciju savā medijā. Interneta vietnē Flickr.com tiek augšupielādētas fotogrāfijas no pasākumiem novadā, pievienojot albumam nelielu aprakstu par pasākumu. Visas fotogrāfijas ir brīvi pieejamas un lejupielādējamas ikvienam interesentam.

Dažādu sociālo tīklu aktivitāte katru gadu pieaug arvien vairāk, tāpēc, lai sasniegtu dažādas iedzīvotāju auditorijas, Mazsalacas novada pašvaldība ir izveidojusi kontus vairākos sociālajos tīklos. Twitter.com (@Mazsalaca_LV) kontā tiek ievietota aktuālā informācija par pasākumiem un fotogrāfijas no notikumiem. Facebook.com (@MazsalacasNovads) kontā tiek rīkoti konkursi, aicinot iedzīvotājus iesūtīt fotogrāfijas dažādās tematikās. Tāpat šajā kontā tiek izvietota plašāka informācija par pasākumiem, lai iedzīvotājiem būtu ērtāk pieejamas jaunākās ziņas par konkrēto notikumu. Facebook.com lietotāji visatzinīgāk novērtē ievietotās fotogrāfijas ar novada dabas skatiem un fotogrāfijas no pasākumiem. No 2015.gada jūnija pašvaldības profils ir izveidots arī vietnē Instagram, kur tiek ievietotas dažādas fotogrāfijas ar nelieliem aprakstiem, lai lietotājiem parādītu, kā izskatās Mazsalacas novadā un ieinteresētu viņus šeit viesoties.

Regulāri tiek veikti uzlabojumi 2015.gadā izstrādātajā mājas lapā. 2017.gada sākumā mājas lapā izveidots īsas aptaujas jautājums, ar kura palīdzību iespējams noskaidrot iedzīvotāju viedokli. Vidēji dienā mājas lapu apmeklē 270 reizes (avots: <http://stats.tunt.lv/>). Cilvēkiem ir iespējams iesniegt savus priekšlikumus un jautājumus, izmantojot arī ierosinājumu kastītes, kuras atrodas gan pilsētā, gan pagastos.

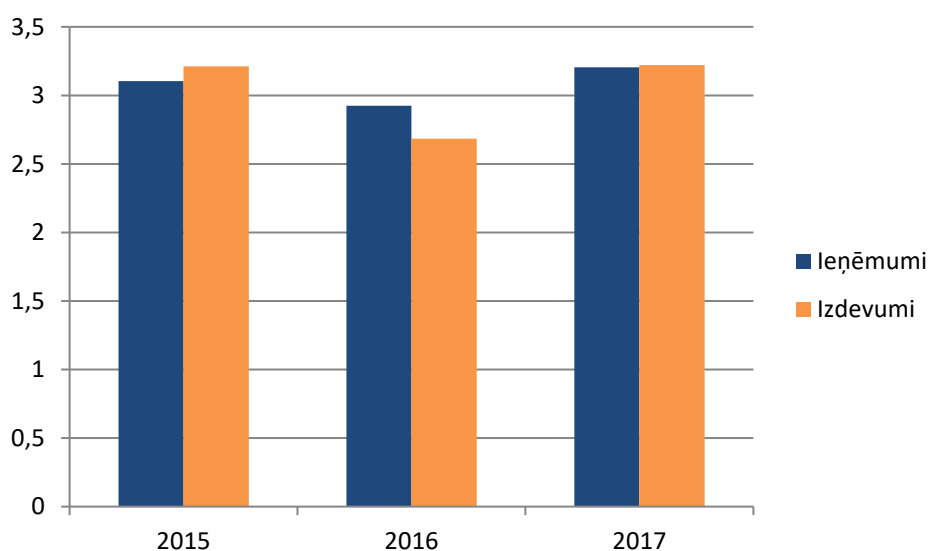
4.3. PAŠVALDĪBAS BUDŽETS

Pašvaldības budžets ir līdzeklis pašvaldības politikas realizācijai ar finanšu metodēm. Svarīgākais uzdevums, ko nodrošina pašvaldība, ir ilgtspējīga administratīvās teritorijas attīstība, efektīvi izmantojot konkurētspējīgo priekšrocību un vienlaikus sabalansējot saimniecisko un ekonomisko attīstību ar sociālajām interesēm. Pašvaldības budžeta būtiskākais mērķis ir noteikt un pamatot līdzekļu apjomu, kāds nepieciešams ar likumu noteikto pašvaldības funkciju, uzdevumu un brīvprātīgo iniciatīvu izpildei.

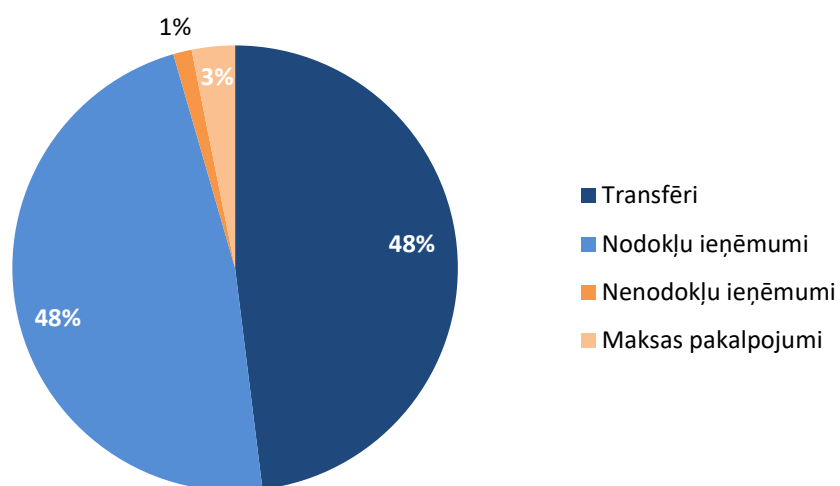
Pašvaldības budžets ir plānošanas un kontroles instruments, kas ļauj:

- 🔗 novērtēt naudas ieņēmumu veidošanos,
- 🔗 racionāli sadalīt un izmantot pieejamos finanšu resursus atbilstoši pašvaldības prioritātēm,
- 🔗 uzraudzīt pakļauto iestāžu un uzņēmumu finanšu un saimniecisko darbību.

Mazsalacas novada pašvaldības pamatbudžeta faktiskie un plānotie rādītāji ir doti Tabulā 4-1. 2016.gadā kopējie pamatbudžeta resursi bija 2,9 milj. eiro, 2017.gadā – 3,2 milj. eiro. Aptuveni puse no ieņēmumiem nāk no valsts budžeta, un aptuveni tikpat tiek saņemti no pašu teritorijas nodokļu veidā un kā maksa par pašvaldības sniegtajiem pakalpojumiem.

Attēls 4-1: Mazsalacas novada pašvaldības pamatbudžeta ieņēmumi un izdevumi, milj. EUR (Avots: Mazsalacas novada pašvaldība)

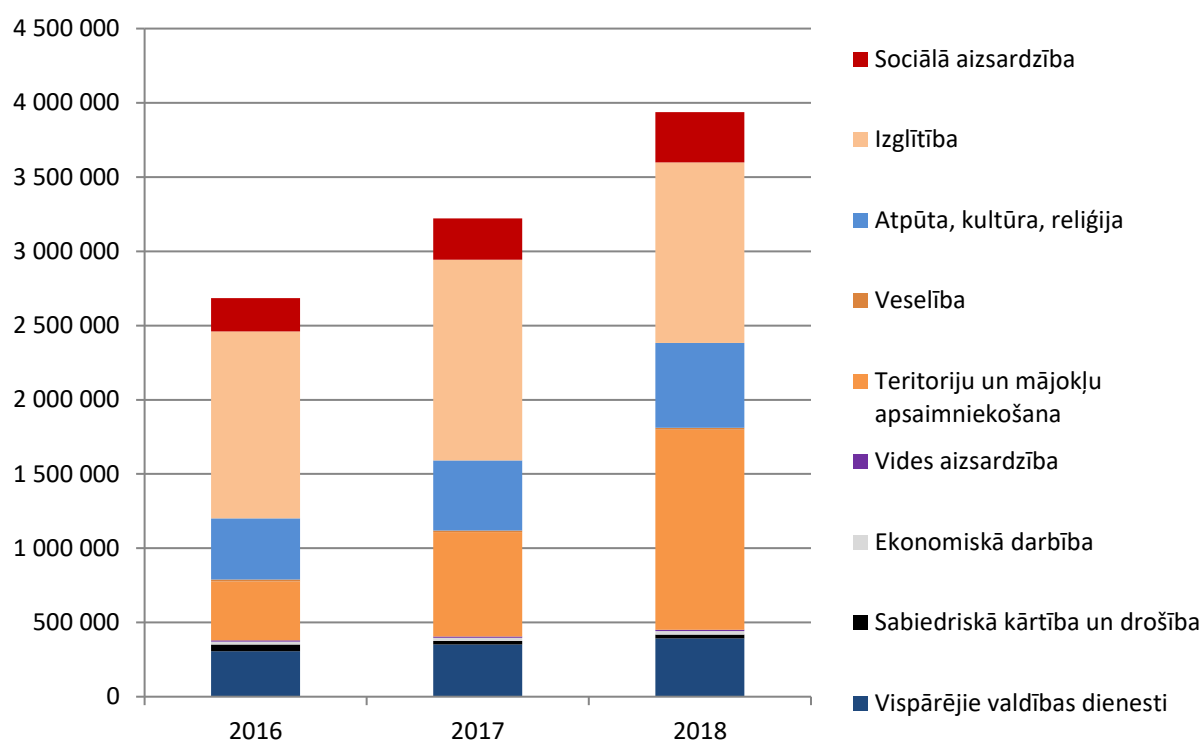
Attēls 4-2: Mazsalacas novada pašvaldības pamatbudžeta ieņēmumu struktūra 2017.gadā, % (Avots: Mazsalacas novada pašvaldība)

Tabula 4-1: Mazsalacas novada pašvaldības pamatbudžets, 2016.- 2018.gads (Avots: Mazsalacas novada pašvaldība)

	FAKTS (EUR)		PLĀNS (EUR)	STRUKTŪRA (%)			PĀRMAIŅAS (%)	
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2017/2016	2018/2017
IEŅĒMUMI KOPĀ	2915454	3214334	3404375	100,00%	100,00%	100,00%	10%	6%
Nodokļu ieņēmumi	1389660	1521569	1547329	47,67%	47,34%	45,45%	9%	2%
Iedzīvotāju ienākuma nodoklis	1209018	1329288	1379394	41,47%	41,36%	40,52%	10%	4%
Nekustamā īpašuma nodoklis	180642	192281	167935	6,20%	5,98%	4,93%	6%	-13%
Nenodokļu ieņēmumi	38728	43001	76711	1,33%	1,34%	2,25%	11%	78%
Ieņēmumi no uzņēmējdarbības un īpašuma	1751	1950	1500	0,06%	0,06%	0,04%	11%	-23%
Valsts un pašvaldības nodevas	4645	4205	3600	0,16%	0,13%	0,11%	-9%	-14%
Naudas sodi un sankcijas	344	3037	500	0,01%	0,09%	0,01%	783%	-84%
Pārējie nenodokļu ieņēmumi	210	586	100	0,01%	0,02%	0,00%	179%	-83%
Ieņēmumi no pašvaldības īpašuma pārdošanas un iznomāšanas	31778	33223	71011	1,09%	1,03%	2,09%	5%	114%
Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	100501	110501	111919	3,45%	3,44%	3,29%	10%	1%
Ārvalstu finanšu palīdzība	1386565	1539263	1668416	47,56%	47,89%	49,01%	11%	8%
Transferti	1500	1700	8500	0,05%	0,05%	0,25%	13%	400%
Valsts budžeta transferti	1325873	1473275	1613916	45,48%	45,83%	47,41%	11%	10%
Pašvaldību budžetu transferti	59192	64288	46000	2,03%	2,00%	1,35%	9%	-28%
IZDEVUMI KOPĀ	2683736	3221787	3936983	100,00%	100,00%	100,00%	20%	22%
Vispārējie valdības dienesti	307026	352169	392206	11,44%	10,93%	9,96%	15%	11%
Sabiedriskā kārtība un drošība	44595	23720	26303	1,66%	0,74%	0,67%	-47%	11%
Ekonomiskā darbība	19233	20561	23357	0,72%	0,64%	0,59%	7%	14%
Vides aizsardzība	7831	9498	9180	0,29%	0,29%	0,23%	21%	-3%
Teritoriju un mājokļu apsaimniekošana	398168	702657	1346983	14,84%	21,81%	34,21%	76%	92%
Veselība	13150	10825	13872	0,49%	0,34%	0,35%	-18%	28%
Atpūta, kultūra, reliģija	410882	472020	570410	15,31%	14,65%	14,49%	15%	21%
Izglītība	1259944	1352723	1216754	46,95%	41,99%	30,91%	7%	-10%
Sociālā aizsardzība	222907	277614	337918	8,31%	8,62%	8,58%	25%	22%
Ieņēmumu pārsniegums (+) vai deficīts (-)	231718	-7453	-532608					

2018.gadā pašvaldības pamatbudžeta izdevumu daļa ir noteikta 3,9 milj. eiro apmērā. 2017.gadā lielāko izdevumu daļu veidoja atlīdzība 51,2% un pamatkapitāla veidošana - 16% no kopējiem izdevumiem.

Kopumā līdzekļu sadalījums pa funkcionālajām kategorijām atbilst izdevumu struktūrai (Attēls 4-3).

Attēls 4-3: Mazsalacas novada pašvaldības pamatbudžeta izdevumu struktūra atbilstoši funkcionālajām kategorijām, EUR, 2016.-2018.gads (Avots: Mazsalacas novada pašvaldība)

Mazsalacas novada saistību apjoms no plānotajiem pamatbudžeta ieņēmumiem nepārsniedz 6% robežu, kas ir ļoti labs rādītājs un parāda, ka pašvaldībai ir iespējas piesaistīt finansējumu plānotajiem investīciju projektiem.

Tabula 4-2: Mazsalacas novada pašvaldības pārskats par saistību apmēru, EUR (2018.gada augusts)⁵

GADS	SAISTĪBU APMĒRS (EUR)							
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	PAVISAM
Aizņēmumi	12 966	106 112	96 556	96 556	95 346	91 716	91 716	1 020 053

Saistību apjoms procentuāli no plānotajiem pamatbudžeta ieņēmumiem

0,72	5,93	5,39	5,39	5,33	5,12	5,12
-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Plānotie pamatbudžeta ieņēmumi bez plānotajiem transferta ieņēmumiem no valsts budžeta noteiktam mērķim (izņemot Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta finansējumu) un plānotajām iemaksām pašvaldību finanšu izlīdzināšanas fondā saimnieciskajā gadā, EUR:	1 790 459
---	------------------

⁵ Datu avots: Valsts kase

4.4. PROJEKTU KAPACITĀTE

Pašvaldības līmenī projektu ietvaros tiek veiktas investīcijas, kas ir ieguldījumi fiziskajā (ceļi, dzelzceļi, ūdenssaimniecība un tml.) vai sociālajā (veselība, izglītība, kultūra un tml.) infrastruktūrā.

Investīciju projektu finansēšanai tiek izmantoti šādi galvenie līdzekļu avoti:

- ☞ starptautisko fondu un programmu granti,
- ☞ aizņēmumi no kredītiestādēm,
- ☞ valsts budžeta līdzfinansējums,
- ☞ privāto investoru līdzekļi, tostarp uz publiskās un privātās partnerības (PPP) principiem ieguldītie,
- ☞ pašvaldības pašu līdzekļi.

Kā rāda prakse, vairumam pašvaldību ierobežotu finanšu resursu apstākļos svarīgs faktors, kas ietekmē īstenojamo projektu daudzumu, ir pieejamais ES fondu un speciālo programmu finansējums. 2017.gadā Mazsalacas novada pašvaldība ir īstenojusi vairākus nozīmīgus projektus, kuru īstenošanai tika piesaistīts ne tikai pašvaldības, bet arī ārējais finansējums:

Projekts PROTI un DARI! - Projekta mērķis ir attīstīt mērķa grupas jauniešu prasmes un veicināt viņu iesaisti izglītībā, tai skaitā aroda apguvē pie amata meistara, Nodarbinātības valsts aģentūras vai Valsts izglītības attīstības aģentūras īstenotajos Jauniešu garantijas projektu pasākumos vai Nodarbinātības valsts aģentūras īstenotajos aktīvajos nodarbinātības vai preventīvajos bezdarba samazināšanas pasākumos, kā arī nevalstisko organizāciju vai jauniešu centru darbībā. Projekta "PROTI un DARI!" mērķa grupa ir jaunieši vecumā no 15 līdz 29 gadiem (ieskaitot), kuri nemācās, nestrādā, neapgūst arodu, nav reģistrēti Nodarbinātības valsts aģentūrā kā bezdarbnieki. Projekta attiecināmās izmaksas – 18 770,40 EUR.

Neiepazītā Ziemeļlatvija - Projekta mērķis ir, īstenojot aktivitātes Mazsalacas, Rūjienas un Mazsalacas novados, cildināt Latvijas dabas skaistumu un daudzveidību, izcelt neparasto Latvijas galējo ziemeļu dabas un kultūrtelpu, novērtēt un saglabāt vēsturiskās dabas vērtības, radīt jaunas, motivējošas vides izziņas aktivitātes, vienlaicīgi veicinot iedzīvotāju vēlmi justies atbildīgiem pret apkārtni un novērtēt dabu kā neizmērojamu bagātību. Projekta attiecināmās izmaksas – 15 000,00 EUR.

Kultūras pakalpojumu sniegšanas kvalitātes uzlabošana un teātra tradīciju saglabāšana Mazsalacas novada Ramatas pagastā - Projekta mērķis ir sakārtot kultūras infrastruktūru Mazsalacas novada Ramatas pagasta Kultūras centrā, kas ir būtisks priekšnosacījums kultūras dzīves saglabāšanai un attīstībai, kā rezultātā ēka būtu piemērota pilnvērtīgai kultūras dzīves organizēšanai un baudīšanai, kā arī nozīmīgās teātra tradīcijas saglabāšanai un popularizēšanai Mazsalacas novadā. Projekta attiecināmās izmaksas – 26 343,48 EUR.

Zaļais dzelzceļš (Green Railway) - Projekts "Green Railway" paredz bijušo dzelzceļa līniju infrastruktūras sakārtošanu Vidzemē un Dienvidigaunijā, kopumā izveidojot aptuveni 750 kilometrus garu kopīgu velobraucēju/kājāmgājēju maršrutu, kura lielākā daļa ved pa bijušajām dzelzceļa līnijām. Projekta plānotās aktivitātes Vidzemē ietver bijušo dzelzceļa līniju segumu atjaunošanu un

piemērošanu nemotorizētajam transportam, koka tiltiņu un margu uzstādīšanu, atpūtas vietu izveidi un bijušo dzelzceļa infrastruktūras objektu uzlabošanu, kājāmgājēju/velobraucēju skaitītāju uzstādīšanu, kā arī paredzēta maršruta marķēšana dabā, kā arī vietējās un ārvalstu aktivitātes maršruta popularizēšanai. Projekta attiecināmās izmaksas – 39 450,00 EUR.

Pasākumi Mazsalacas novada iedzīvotāju veselības veicināšanai un slimību profilaksei - Projekta mērķis ir īstenot veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumus Mazsalacas novada iedzīvotājiem 32 mēnešu periodā, aktivitātēs iesaistot vismaz 587 unikālas personas no projekta mērķa grupām. Līdz 2019.gada decembrim tiks īstenotas projekta aktivitātes, lai stiprinātu novada iedzīvotāju sirds un asinsvadu sistēmu, palielinātu iedzīvotāju nodarbošanos ar fiziskajām aktivitātēm, veicinātu iedzīvotāju paradumu maiņu attiecībā uz veselīga uztura lietošanu ikdienā. Projekta aktivitātes tiks īstenotas arī pirmsskolas un skolas vecuma bērniem, lai veicinātu viņos izpratni par fizisko aktivitāšu nepieciešamību un veselīga uztura lietošanu. Nodarbību īstenošanai projekta ietvaros tiks iegādāts nepieciešamais inventārs, piemēram, vingrošanas paklāji, vingrošanas bumbas, nūjošanas nūjas, ķermeņa svari u.c. Projekta attiecināmās izmaksas – 39 336,00 EUR.

Vidzemes plānošanas reģions 2017.gadā ir uzsācis īstenot projektu **“Vidzeme iekļauj”**. Tā mērķis ir Vidzemes reģionā palielināt ģimeniskai videi pietuvinātu un sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu pieejamību dzīvesvietā personām ar invaliditāti un bērniem. Īstenojot jebkuru no aktivitātēm, tiek respektētas mērķgrupas personu tiesības, vēlmes un vajadzības. Deinstitutionalizācijas ietvaros tiek plānota sociālās aprūpes iestādēs mītošo klientu vajadzību izpēte un individuālajām vajadzībām atbilstošas infrastruktūras un pakalpojumu attīstība pašvaldībās, speciālistu apmācība jaunu pakalpojumu sniegšanā, kā arī dažādi citi pasākumi, lai pārtrauktu klientu ievietošanu institūcijās, piedāvājot alternatīvus pakalpojumus.

2017.gadā ar Valsts kultūrkapitāla fonda atbalstu tika īstenoti arī mazāka apjoma projekti, kā, piemēram, Danču nakts ar Sēļu muižas muzikantiem un Franču karaļa galma mūzika Sēļu muižā.

4.5. JAUNATNES POLITIKA

Jaunatnes politiku Latvijā nosaka Jaunatnes likums, kas stājās spēkā 2009.gada 1.janvārī. Likuma mērķis ir uzlabot jauniešu – personu vecumā no 13 līdz 25 gadiem – dzīves kvalitāti, veicinot viņu iniciatīvas, darba tikumu un patriotismu, līdzdalību lēmumu pieņemšanā un sabiedriskajā dzīvē, kā arī atbalstot darbu ar jaunatni. Jaunatnes likums nosaka jaunatnes politikas īstenošanā iesaistītās personas un to kompetenci šīs politikas nozarē, jauniešu līdzdalību jaunatnes politikas izstrādē un īstenošanā, kā arī pamatprincipus finansējuma piešķiršanai jauniešu iniciatīvām, līdzdalībai lēmumu pieņemšanā un sabiedriskajā dzīvē un darbam ar jaunatni.

Jaunatnes likums nosaka pašvaldības kompetenci jaunatnes politikas nozarē, t.i., pašvaldība, pildot savas funkcijas, veic darbu ar jaunatni, ievērojot jaunatnes politikas pamatprincipus (noteikti Jaunatnes likumā) un valsts jaunatnes politikas attīstības plānošanas dokumentus. Pašvaldība plāno darbu ar jaunatni, izstrādājot pašvaldības jaunatnes politikas attīstības plānošanas dokumentus. Pašvaldība nodrošina institucionālu sistēmu darbam ar jaunatni.

Mazsalacas novada pašvaldībā nav izstrādāts jaunatnes politikas attīstības plānošanas dokuments. Pašvaldībai, izstrādājot jaunatnes politikas attīstības plānošanas dokumentu, ir jānodrošina jauniešu, kas dzīvo, mācās vai strādā novadā, līdzdalību plānošanas dokumenta izstrādē, jauniešiem iesakot savas idejas pašvaldības jaunatnes politikas vīzijai, prioritātēm un uzdevumiem, kas ilgtermiņā tieši ietekmēs jauniešu ikdienu un viņu aktivitātes pašvaldībā.

2017.gadā norisinājās Mazsalacas novada pašvaldības Jauniešu projektu konkurss, kā ietvaros tika īstenoti šādi jauniešu projekti:

- ☞ "Hennas zīmējumu bizness" (mērķis – veicināt jauniešu uzņēmējdarbību, iegādājoties kvalitatīva pakalpojuma sniegšanai nepieciešamo inventāru);
- ☞ "Ērti un skaisti" (mērķis – atjaunot soliņus pie skolas autobusu pieturas un pagalmā, labiekārtot skolas apkārtni, veicinot sabiedriski nozīmīgu darbu);
- ☞ "Gatavojoties simtgades Dziesmu un deju svētkiem" (mērķis – atbalstīt jauniešu deju kolektīva "Oga" darbību, veicināt tā atpazīstamību ceļā uz Vispārējiem latviešu Dziesmu un deju svētkiem, nesot Mazsalacas novada vārdu Latvijā un aiz tās robežām);
- ☞ "MVA200" (mērķis – veicināt volejbola attīstību Mazsalacas novadā).

iedzīvotāju nozares novērtējums aptaujā (2018):

Ar Mazsalacas novada pašvaldības pakalpojumu kvalitāti bija apmierināti 79% Mazsalacas novada iedzīvotāju, kas izmanto konkrēto pakalpojumu. 75% no Mazsalacas novada iedzīvotājiem, kas aizpildīja aptauju neplāno tuvāko 5 gadu laikā mainīt dzīvesvietu.

5. SOCIĀLĀ INFRASTRUKTŪRA UN PAKALPOJUMI

5.1. IZGLĪTĪBA

Pirmsskolas izglītība, pamatizglītība, vispārējā vidējā izglītība

Mazsalacas novadā darbojas viena pirmsskolas izglītības iestāde (turpmāk - PII) - Mazsalacas pilsētas Pirmsskolas izglītības iestāde un viena vispārīzglītojošā skola – Mazsalacas vidusskola.

Mazsalacas pilsētas PII ir Mazsalacas novada pašvaldības dibināta izglītības iestāde, kas patstāvīgi organizē un īsteno izglītības procesu. Mazsalacas pilsētas PII pieņem bērnus trīs vecuma grupās (2-3 g., 3-4 g. un 5-7 g.). Mazsalacas PII pirmsskolas vecuma bērniem izglītību nodrošina 6 grupās (4 grupas Mazsalacā un 2 grupas Ramatā). Mazsalacas PII īsteno „Pirmsskolas izglītības programmu”, kura ietver obligāto pirmsskolas vecuma bērnu sagatavošanu pamatizglītības apguvei. Iestādes mērķis ir organizēt un īstenot profesionāli nodrošinātu, kvalitatīvu pirmsskolas vecuma bērnu sagatavošanu pamatizglītības uzsākšanai un veicināt pirmsskolas vecuma izglītojamo vispusīgu un harmonisku attīstību, nepieciešamo iemaņu un prasmju individuālajā un sabiedriskajā dzīvē apguvi.

Mazsalacas vidusskola ir Mazsalacas novada pašvaldības dibināta izglītības iestāde, kas patstāvīgi organizē un īsteno izglītības procesu. 2016.gada 1.augustā tika veikta novadā esošo skolu reorganizācija, izveidojot Mazsalacas vidusskolu ar izglītības programmu īstenošanas vietu adresēm: “Parka 30”, Mazsalacas pagasts, Mazsalacas novads un “Pūcītes”, Ramata, Ramatas pagasts, Mazsalacas novads. Mazsalacas vidusskolas mērķis ir veidot izglītības vidi, organizēt un īstenot mācību un audzināšanas procesu, lai nodrošinātu valsts pamatizglītības standartā un valsts vispārējās vidējās izglītības standartā noteikto izglītības mērķu sasniegšanu. Vidusskolā tiek īstenotas septiņas izglītības programmas:

- ☞ Pamatizglītības pirmā posma (1.-6.klase) programma;
- ☞ Pamatizglītības programma;
- ☞ Speciālās pamatizglītības programma izglītojamajiem ar garīgās attīstības traucējumiem;
- ☞ Speciālās pamatizglītības programma izglītojamajiem ar mācīšanās traucējumiem;
- ☞ Vispārējās vidējās izglītības vispārīzglītojošā virziena programma;
- ☞ Vispārējās vidējās izglītības matemātikas, dabaszinību un tehnikas virziena programma;
- ☞ Speciālās pamatizglītības programma izglītojamajiem ar smagiem garīgās attīstības traucējumiem vai vairākiem smagiem attīstības traucējumiem.

Skolā tiek organizētas apmācības B kategorijas autovadītāju tiesību un velosipēda vadīšanas apliecības iegūšanai.

Profesionālās ievirzes izglītība un interešu izglītība

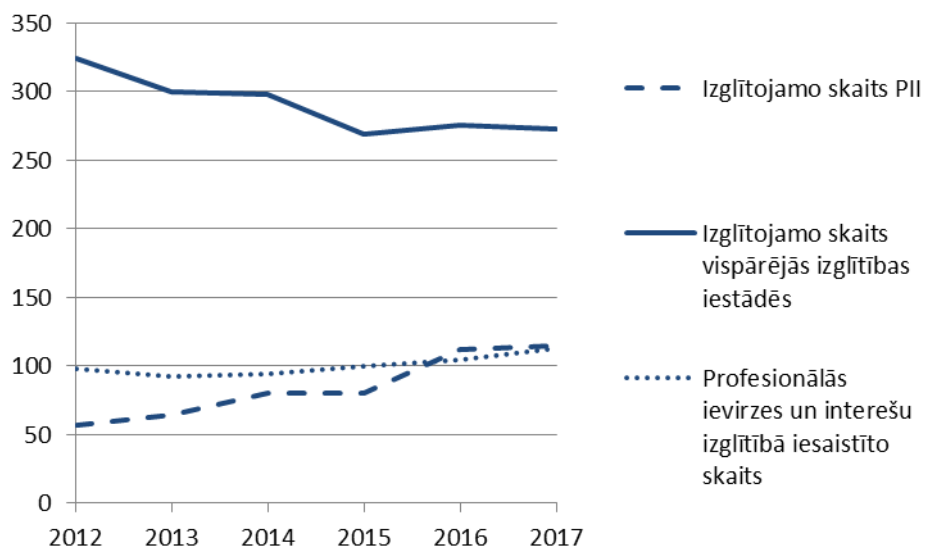
Profesionālās ievirzes izglītība Mazsalacas novadā pieejama Mazsalacas Mūzikas un mākslas skolā. Mazsalacas Mūzikas un mākslas skola ir izglītības iestāde, kas organizē un patstāvīgi īsteno profesionālās ievirzes izglītības procesu.

Piedāvātās mācību programmas:

- 🎵 Klavierspēle;
- 🎵 Trompetes spēle;
- 🎵 Saksofona spēle;
- 🎵 Klarnetes spēle;
- 🎵 Flautas spēle;
- 🎵 Eifonija spēle;
- 🎵 Vijoļspēle;
- 🎵 Vizuālā māksla;
- 🎵 Kokles spēle.

Programmas tiek īstenotas divās adresēs: mūzika - Pasta ielā 3A, Mazsalacā un mākslas programma - Parka ielā 31, Mazsalacā.

Interesešu izglītība Mazsalacas vidusskolā tiek īstenota kultūrizglītības (dejas, koris, teātris un tml.), sporta interesešu izglītības, tehniskās jaunrades (automodelisms, lidmodelisms) un citas interesešu izglītības (mājturība, kokapstrāde, mazpulki un tml.) programmās. 2018./2019.mācību gadā Mazsalacas vidusskolā ir pieejami 24 interesešu izglītības pulciņi.

Attēls 5-1: Izglītojamo skaits Mazsalacas novada pašvaldības izglītības iestādēs, 2012.-2017.gads (Avots: Mazsalacas novada pašvaldība)

Pēdējo sešu gadu laikā ir palielinājies PII un Mazsalacas Mūzikas un mākslas skolā izglītojamo skaits, bet samazinājies Mazsalacas vidusskolā izglītojamo skaits (Attēls 5-1).

Iedzīvotāju nozares novērtējums aptaujā (2018):

Ar pašvaldības pirmskolas izglītības iestādes pakalpojumu pieejamību bija apmierināti 91% Mazsalacas novada iedzīvotāju, kas izmanto konkrēto pakalpojumu, bet ar kvalitāti – 92%. Ar pašvaldības vispārējās izglītības iestādes pakalpojumu pieejamību bija apmierināti 86% Mazsalacas novada iedzīvotāju, kas izmanto konkrēto pakalpojumu, bet ar kvalitāti – 88%. Ar izglītības pieejamību izglītības iestādēs bērniem ar īpašām vajadzībām bija apmierināti 65% Mazsalacas novada iedzīvotāju, kas izmanto konkrēto pakalpojumu.

Ar skolēnu pārvadājumu transporta un maršrutu pieejamību bija apmierināti 89% Mazsalacas novada iedzīvotāju, kas izmanto konkrēto pakalpojumu, bet ar kvalitāti – 92%.

Ar interešu izglītības pakalpojumu pieejamību bija apmierināti 85% Mazsalacas novada iedzīvotāju, kas izmanto konkrēto pakalpojumu, bet ar kvalitāti – 88%.

5.2. KULTŪRA

Mazsalacas novadā ir attīstīta kultūras infrastruktūra un bagāta kultūras dzīve. Mazsalacas novada kultūras iestādes ir svarīgi sabiedriskās dzīves centri, kuri piedāvā iedzīvotājiem apgūt un izzināt kultūras mantojumu, aicina piedalīties mākslinieciskajā pašdarbībā un iepazīt profesionālās mākslas sniegunus. Pastāvīgi tiek paplašinātas kultūras iestāžu piedāvātās iespējas, lai pilnīgāk apmierinātu dažādu sociālo grupu vajadzības pēc pilnvērtīgas atpūtas iespējām.

Mazsalacas novadā darbojas **Mazsalacas novada Kultūras centrs, Sēļu pagasta Tautas nams un Ramatas pagasta Kultūras centrs**. Kultūras iestādes ir Mazsalacas novada pašvaldības izveidotas stuktūrvienības, kuru mērķis saskaņā ar likumu "Par pašvaldībām" ir īstenot pašvaldības funkcijas – sekmēt Mazsalacas novada kultūrvides attīstību, rūpēties par kultūras un vēstures mantojuma saglabāšanu, sekmēt tradicionālo kultūras vērtību saglabāšanu, kā arī ar kultūras līdzdalību veicināt iedzīvotāju dzīves kvalitātes augšupeju. Kultūras iestādes rīko pasākumus dažādām paaudzēm visā novada teritorijā, lai nodrošinātu kultūras pasākumu pieejamību novada iedzīvotājiem.

Mazsalacas novada Kultūras centrā 2017.gadā darbojās 27 amatiermākslas kolektīvi un kursi, Ramatas pagasta Kultūras centrā darbojās amatiermāksliniece "Ramata", bet Sēļu pagasta Tautas namā darbojās trīs kolektīvi. Mazsalacas novada Kultūras centra pasākumus 2017.gadā kopumā apmeklējuši 20635 apmeklētāji. Prioritārie pasākumi, kas tiek rīkoti novadā ir:

- ☞ Mazsalacas pilsētas svētki, Mazsalacas novada svētki;
- ☞ Sveču mežs, Muzeja nakts pasākumi, Sēļu muižas dārza svētki;
- ☞ Valsts svētki - Latvijas Valsts svētkiem veltīti koncerti;
- ☞ Tradicionālie svētki - Lieldienas, Ziemassvētki, Līgo svētki;
- ☞ Dziedāšanas konkursi - Salacas balsis, Cālis;
- ☞ Pasākumi atsevišķām grupām - represēto pasākumi, jaundzimušajiem veltīts pasākums, u.c.

Bez šiem pasākumiem tiek rīkoti arī citi pasākumi, kuros ir iespēja piedalīties Mazsalacas novada iedzīvotājiem un viesiem.

Mazsalacas novadā ir četras bibliotēkas – Mazsalacas pilsētas, Skanķalnes pagasta, Sēļu pagasta un Ramatas pagasta. Bibliotēkas ir Mazsalacas novada pašvaldības kultūras, izglītības un informācijas iestādes, kas Bibliotēku likumā noteiktā kārtībā reģistrētas Latvijas Republikas Kultūras ministrijā un veic iespieddarbu, elektronisko izdevumu, rokrakstu un citu dokumentu uzkrāšanu, sistematizēšanu, bibliografēšanu un saglabāšanu, kā arī nodrošina tajā esošās informācijas publisku pieejamību un izmantošanu. Pamatojoties uz bibliotēku nolikumiem un pašvaldībā apstiprinātiem bibliotēkas lietošanas noteikumiem, bibliotēkas visiem tās lietotājiem nodrošina brīvu un neierobežotu literatūras un informācijas saņemšanu.

Bibliotēkas ir nozīmīga novada kultūras sastāvdaļa, tajās tiek rīkoti dažāda veida tematiskie pasākumi, tikšanās ar dažādiem māksliniekiem un izstādes, to skaitā ikmēneša autoru – jubilāru grāmatu izstādes un vairākas vietējo mākslinieku, novadnieku un skolēnu izstādes.

Attēls 5-1: Izglītības un kultūras infrastruktūra Mazsalacas novadā

Iedzīvotāju nozares novērtējums aptaujā (2018):

Ar kultūras pasākumu pieejamību bija apmierināti 90% Mazsalacas novada iedzīvotāju, kas izmanto konkrēto pakalpojumu, bet ar kvalitāti – 86%. Ar bibliotēku pieejamību un kvalitāti bija apmierināti 98% Mazsalacas novada iedzīvotāju, kas izmanto konkrēto pakalpojumu.

Ar pieaugušo izglītības pakalpojumu pieejamību bija apmierināti 57% Mazsalacas novada iedzīvotāju, kas izmanto konkrēto pakalpojumu, bet ar kvalitāti – 67%.

5.3. SPORTS

Lai sporta nozare tiktu uzlabota, Mazsalacas novada pašvaldība katru gadu organizē sporta pasākumu plānu, no kura sporta nozarei tiek piešķirti budžeta līdzekļi. Ik gadu Mazsalacas novadā tiek organizētas slēpošanas, riteņbraukšanas, volejbola, pludmales volejbola, futbola, ielu basketbola un florbola sacensības, kurās piedalās sportisti ne tikai no Mazsalacas novada, bet arī apkārtnējiem novadiem. Vasarā tiek organizēti Mazsalacas novada sporta svētki un Ramatas pagasta sporta spēles. Regulāri tiek īstenoti turnīri zolītē un dambretē.

Sporta bāzu reģistrā⁶ Mazsalacas novada teritorijā ir reģistrēta Mazsalacas vidusskolas sporta bāze, kurā ietilpst:

- 🏊 Pludmales volejbola laukums – atklātais;
- 🏊 Slēpošanas trase;
- 🏊 Slidotava;
- 🏊 Sporta laukums (pie izglītības iestādes);
- 🏊 Sporta zāle;
- 🏊 Volejbola laukums – atklātais.

Mazsalacas vidusskolā skolēniem ir pieejamas sporta interešu izglītības programmas – florbolā, sporta spēlēs, distanču slēpošanā, basketbolā un militārajā sportā (jaunsargi).

Iedzīvotāju nozares novērtējums aptaujā (2018):

Ar sporta pasākumu pieejamību bērniem bija apmierināti 62%, sporta pasākumu pieejamību pieaugušajiem – 77% Mazsalacas novada iedzīvotāju, kas izmanto konkrēto pakalpojumu, bet ar kopējo sporta pasākumu kvalitāti – 80%.

5.4. VESELĪBAS APRŪPE

Sabiedrības veselība ir svarīgs sabiedrības sociālās vienotības un vienlīdzības, pārticības un nabadzības izplatības, kā arī vides faktoru un kultūras normu rādītājs. Novada ilgtermiņa ekonomiskajai un sociālajai attīstībai ir nepieciešama laba iedzīvotāju veselība.

Mazsalacas novadā ir nodrošināta primārā veselības aprūpe un ir pieejami aptieku pakalpojumi.

⁶ <http://sportaregistrs.lv/>

SIA „Mazsalacas slimnīca” sniedz iedzīvotājiem ambulatoros un stacionāros pakalpojumus, maksas paliatīvo aprūpi, kā arī neatliekamo medicīnisko palīdzību. Mazsalacas slimnīcas specializācija ir paliatīvo pacientu aprūpe, kas ir vienīgā Vidzemē. To slimnīca izvēlējusies 2004.gadā.

Mazsalacas slimnīcā pieejami šādi maksas pakalpojumi:

- ☞ Ārsta komisija autovadītāja apliecības iegūšanai;
- ☞ Ārsta komisija sanitārajai grāmatiņai;
- ☞ Masāžas un fizikālās terapijas procedūras;
- ☞ Vakcinācija pret: ērcu encefalītu; A un B hepatītu, AB hepatītiem; gripas vīrusu; rotavīrusa infekciju; vējbaku vīrusu; pneimokoku infekciju.

Mazsalacas slimnīcā pieejami arī zobārsta pakalpojumi.

Slimnīcas ēkā atrodas trīs no četrām novada ģimenes ārstu praksēm. Novadā katram no ģimenes ārstiem ir apmēram 800-900 pacientu. Visi trīs ģimenes ārsti papildus strādā arī dienas stacionārā. Daļa pakalpojumu tiek organizēta sadarbībā ar citu novadu speciālistiem, piemēram, acu ārsts brauc no Valmieras, arī laboratorija strādā sadarbībā ar Vidzemes reģionālo slimnīcu. Slimnīcas telpās atrodas arī Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta mediķu brigādes dežūrtelpa. Mazsalacā darbojas arī Andas Plūmes ģimenes ārsta un ginekologa prakse.

Ramatas feldšeru punkts atrodas Mazsalacas novada pašvaldībai piederošās telpās "Ķīši". Ramatas pagasta feldšeru punktā ir pieejama ambulatorā pieņemšana, intravenozās un intramuskulārās injekcijas, pārsiešana, profilaktiskā potēšana. Tiek sniegta pirmā medicīniskā palīdzība.

Sēļu feldšeru punkts atrodas Mazsalacas novada pašvaldībai piederošās telpās "Kaļķi"-1. Sēļu pagasta feldšeru punktā iespējams veikt bērnu un pieaugušo profilaktisko apskati, injekcijas, pārsiešanu, profilaktiskās potes. Tiek sniegta pirmā medicīniskā palīdzība.

Mazsalacas novadā, tāpat kā visā valstī, trūkst jauni speciālisti medicīnas jomā. Ārstu skaits Mazsalacas novadā 2016.gadā bija 5 (skaits bez zobārstiem, ar stažieriem un rezidenti). Rēķinot ārstu skaitu uz 10 000 iedzīvotājiem, Mazsalacas novadā 2016.gadā bija 16,5 ārsti, kas ir augstākais rādītājs starp apkārtējām pašvaldībām.

Tabula 5-3: Ārstu skaits uz 10 000 iedzīvotājiem

ADMINISTRATĪVĀ TERITORIJA	ĀRSTU ⁷ SKAITS	ĀRSTU SKAITS UZ 10 000 IEDZĪVOTĀJU
Alojas novads	4	8,7
Beverīnas novads	2	6,6
Mazsalacas novads	5	16,5
Naukšēnu novads	1	5,6
Rūjienas novads	7	13,8
Valkas novads	9	11,2
LATVIJA	6785	34,8

⁷ ārsti bez zobārstiem, ar stažieriem un rezidenti.

ADMINISTRATĪVĀ TERITORIJĀ	ĀRSTU ⁷ SKAITS	ĀRSTU SKAITS UZ 10 000 IEDZĪVOTĀJU
Vidzemes reģions	414	21,6

Avots: <http://www.spkc.gov.lv/>, statistikas dati par 2016.gadu, dati atjaunoti 22.06.2017.

2016.gadā Mazsalacas novadā tika veikti 11 851 ambulatoriskie apmeklējumi pie ārstiem, no tiem 11 653 bija ambulatorās pieņemšanas un 198 mājas vizītes. Ambulatoro apmeklējumu skaits uz 1 iedzīvotāju Mazsalacas novadā 2016.gadā bija 3,8⁸, kas ir salīdzinoši zems rādītājs. Vidēji Latvijā ir 5,9 ambulatorie apmeklējumi uz 1 iedzīvotāju, bet Vidzemes reģionā – 5,1.

iedzīvotāju nozares novērtējums aptaujā (2018):

Ar veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību bija apmierināti 60% Mazsalacas novada iedzīvotāju, kas izmanto konkrēto pakalpojumu, bet kvalitāti – 59%.

5.5. SOCIĀLĀ AIZSARDZĪBA

Mazsalacas novada Sociālais dienests ir pašvaldības izveidota iestāde, kas noteiktās kompetences ietvaros administrē un nodrošina sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sniegšanu personām, kuras reģistrējušas savu pamata dzīvesvietu Mazsalacas novada pašvaldības teritorijā. Dienesta mērķis ir palīdzēt novada iedzīvotājiem atrisināt vai mazināt sociālās problēmas, sniegt to vajadzībām atbilstošus sociālo pakalpojumus un sociālo palīdzību, un veicināt šo personu pašpalīdzību un integrāciju sabiedrībā.

Dienesta juridiskā adrese ir Parka iela 31, Mazsalaca. Dienesta darbu nodrošina seši darbinieki. Lai iedzīvotājiem pakalpojumi būtu pieejami tuvāk savai dzīvesvietai, sociālajiem darbiniekiem ir noteikti pieņemšanas laiki Sēļu un Ramatas pagastu pārvaldēs.

2017.gadā tika izdoti 787 administratīvie akti - lēmumi par pakalpojumu vai pabalstu piešķiršanu, ir izdoti 12 administratīvie akti par atteikumu piešķirt pabalstu vai pakalpojumu. Sociālās rehabilitācijas pakalpojumu ilgstošas vai īslaicīgas sociālās rehabilitācijas iestādē saņēmušas 33 personas, valsts apmaksātu sociālā rehabilitācijas pakalpojumu saņēmušas 3 personas. Dažādus sociālos pabalstus saņēmušas 291 ģimene ar 610 personām, t.sk. 145 bērni. Valsts apmaksātu asistentu pakalpojumu saņēmušas un turpina saņemt 3 personas ar invaliditāti. Mājas aprūpes pakalpojums nodrošināts 10 personām.

Mazsalacas novada bāriņtiesa pamatojoties uz Bāriņtiesu likuma 2.panta pirmo daļu ir novada pašvaldības izveidota aizbildnības un aizgādības iestāde. Bāriņtiesa savā darbībā pamatojas uz normatīvajiem aktiem un publisko tiesību principiem. Savā darbībā bāriņtiesa prioritāri nodrošina bērnu vai aizgādībā esošo personu tiesības un tiesisko interešu aizsardzību, kā arī izdara apliecinājumus, gādā par mantojuma apsardzību. Visas bāriņtiesas darbības un pieņemtie lēmumi ir vērsti uz bērnu un aizgādībā esošu personu tiesību un interešu aizsardzību un nodrošināšanu. Ikdienā bāriņtiesa veic amata pienākumus Mazsalacas novada administratīvajā teritorijā.

⁸ <http://www.spkc.gov.lv/>, statistikas dati par 2016.gadu

Bāriņtiesa 2017.gadā pieņēmusi 25 lēmumus un ierosinājusi 9 lietas. No pieņemtajiem lēmumiem neviens lēmums nav pārsūdzēts.

Mazsalacas novadā ir 6 audžuģimenes, 12 aizbildņi (10 aizbildņi iecelti novada bērniem, 2 aizbildņi citu novadu bērniem), 2 aizgādņi personām ar ierobežotu rīcībspēju.

ledzīvotāju nozares novērtējums aptaujā (2018):

Ar sociālās palīdzības un pakalpojumu pieejamību bija apmierināti 53% Mazsalacas novada iedzīvotāju, kas izmanto konkrēto pakalpojumu, bet kvalitāti – 60%.

5.7. SABIEDRISKĀ DROŠĪBA UN KĀRTĪBA

Mazsalacas novada pašvaldības policija ir novada pašvaldības iestāde, kuras galvenais uzdevums ir sabiedriskās kārtības uzturēšana Mazsalacas novada administratīvajā teritorijā, Mazsalacas novada domes apstiprināto saistošo noteikumu ievērošanas un izpildes kontrole un regulāra patrulēšana novada teritorijā. Pašvaldības policijas galvenā prioritāte ir sabiedriskās kārtības un drošības uzturēšana Mazsalacas novadā. Pašvaldības policijas pienākums ir aizsargāt personu dzīvību, veselību, tiesības un brīvības, īpašumu, sabiedrības un valsts intereses no noziedzīgiem un citiem prettiesiskiem apdraudējumiem.

Mazsalacas novada pašvaldības policija ir izveidota 2015.gada rudenī. Pašvaldības policijā strādā trīs darbinieki: vecākais inspektors un divi inspektori. Pašvaldības policijas materiāltehnisko apgādi veic Mazsalacas novada pašvaldība par Mazsalacas novada pašvaldības līdzekļiem.

Pašvaldības policijas rīcībā ir viena automašīna, videonovērošana un cits sekmīgam darbam nepieciešamais aprīkojums.

2017.gadā pašvaldības policija ir saņēmusi 23 izsaukumus uz notikumiem, pieņemti 60 paskaidrojumi, 1 iesniegums, sastādīti 94 ziņojumi, aizturēta viena meklēšanā izsludinātā persona un trīs personas par noziedzīgu nodarījumu izdarīšanu. Aizturēts 1 vadītājs reibumā, 47 personas nogādātas dzīvesvietā un 3 atskurbtuvē. Apsekotas adreses/personas – 33. Nosūtītas 20 brīdinājuma vēstules par nesakoptiem īpašumiem. Sastādīti 36 protokoli, izteikti 415 mutvārdu aizrādījumi un brīdinājumi. Pašvaldības policijas vecākā inspektore iedzīvotājus pieņem Valtenbergu muižas kompleksa pils ēkā, kā arī Ramatas pagasta pārvaldē un Sēļu pagasta pārvaldē.

ledzīvotāju nozares novērtējums aptaujā (2018):

Ar sabiedriskās kārtības nodrošināšanas pakalpojumu kvalitāti bija apmierināti 56% Mazsalacas novada iedzīvotāju, kas izmanto konkrēto pakalpojumu.

5.8. CITI SOCIĀLIE PAKALPOJUMI

Mazsalacas novada Dzimtsarakstu nodaļa tika izveidota 2009.gada 1.septembrī, tā sastāv no nodaļas vadītājas un vadītājas vietnieces. Dzimtsarakstu nodaļa veic civilstāvokļu aktu reģistrāciju, ievērojot normatīvos aktus. Dzimtsarakstu nodaļa reģistrē laulību, paziņotos dzimšanas un miršanas

faktus, izsniedz civilstāvokļa aktu reģistrāciju apliecināšus dokumentus, kārtu civilstāvokļa aktu reģistru ierakstu aktualizēšanas un atjaunošanas lietas, aktualizē un atjauno civilstāvokļa aktu reģistra ierakstus, kārtu vārda, uzvārda un tautības maiņas lietas, saglabā nodaļas arhīva fondu.

Mazsalacas novada Dzimtsarakstu nodaļas vadītāja reģistrē laulību nodaļas telpās, Mazsalacas novada Kultūras centrā, Ramatas un Sēļu pagasta pārvaldēs, kā arī jebkurā citā vietā Mazsalacas novada teritorijā. Katru gadu janvāra sākumā jaundzimušajiem bērniņiem, lai veicinātu piederību novadam, tiek rīkots pasākums "Dzimis Mazsalacas novadā".

Attēls 5-2: Veselības aprūpes, sociālo pakalpojumu un drošības iestādes Mazsalacas novadā

6. INFRASTRUKTŪRA

6.1. NEKUSTAMĀIS ĪPAŠUMS

Mazsalacas novada pašvaldības bilances uzskaitē 2016.gadā bija reģistrētas zemes (zemes īpašumi, tiesiskie valdījumi, lietojumi) ar kopējo platību 2 523,7249 ha. Uz 2016.gada 31.decembri Zemesgrāmatā ir nostiprinātas īpašuma tiesības 162 zemes un ēku īpašumiem ar platību 167,22 ha, un 25 būves īpašumiem, tai skaitā 14 dzīvokļiem.

Atbilstoši Ekonomikas ministrijas datiem⁹ Mazsalacas novada pašvaldības īpašumā 2016.gadā bija 70 dzīvokļi, no kuriem 36 bija neprivatizētie dzīvokļi, kuru izīrēšana nav saistīta ar palīdzības sniegšanu dzīvokļa jautājumu risināšanā, 20 bija izīrēti, lai sniegtu palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā, bet 14 bija neizīrēti. 2016.gadā vidējā īres maksa pašvaldības īpašumā esošajā dzīvojamā fondā (izņemot sociālajā dzīvojamā fondā noteikto īres maksu) bija 0,37 EUR/m², kas ir nedaudz augstāka kā vidēji Latvijā - 0,32 EUR/m². No 1995.gada 1.novembra līdz 2015.gada 31.decembrim privatizācijai tika nodotas 58 pašvaldības dzīvojamās mājas.

Atbilstoši VZD datiem 2017.gadā Mazsalacas novadā ir noticis 81 darījums ar nekustamo īpašumu, no tiem 19% bija darījumi ar dzīvokļiem (15 darījumi), 9% - darījumi ar ēkām (7 darījumi), 47% - darījumi ar zemi (38 darījumi) un 26% - darījumi ar zemi ar ēkām (21 darījums). 31% no visiem darījumiem tika veikts ar nekustamajiem īpašumiem, kas atrodas Mazsalacas pilsētā, 21% - Ramatas pagastā, 20% - Mazsalacas pagastā, 15% - Skaņkalnes pagastā un 14% - Sēļu pagastā. 51% no visiem zemes darījumiem bija darījumi ar lauksaimniecības zemi (30 darījumi), 17% - darījumi ar zemi, kas tiek klasificēta kā "Mežsaimniecības zeme un īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kurās saimnieciskā darbība ir aizliegta ar normatīvo aktu", 14% - darījumi ar individuālo dzīvojamo māju apbūves zemi, 5% - darījumi ar ražošanas objektu apbūves zemi un 13% - darījumi ar cita veida zemi.

6.2. TRANSPORTA INFRASTRUKTŪRA

Kvalitatīvi autoceļi ir viens no teritorijas attīstības priekšnosacījumiem. Lai uzlabotu drošību uz autoceļiem un nodrošinātu kvalitatīvu iedzīvotāju mobilitāti, nepieciešama esošo autoceļu kvalitātes uzlabošana.

Novada pieejamību nodrošina valsts autoceļu tīkls. Novadu šķērso divi reģionālie autoceļi – P16 Valmiera-Matīši-Mazsalaca (autoceļa kopgarums 45,3 km) un P21 Rūjiena-Mazsalaca (autoceļa kopgarums 21,4 km). Vietējās nozīmes autoceļu tīklu novadā pamatā veido valsts vietējās nozīmes autoceļi – V163, V164, V167, V168, V170, V171, V197, V198, V199, V200.

Novada transporta infrastruktūru veido valsts autoceļi un pašvaldības ceļi un ielas. Atbilstoši CSP datiem 2017.gadā ceļu kopgarums Mazsalacas novadā valsts ceļiem ir 112 km (t.sk. asfaltbetona un citi bitumizētie segumi – 43 km, šķembu un grants segumi – 69 km), pašvaldības autoceļiem un ielām - 57 km (t.sk. asfaltbetona un citi bitumizētie segumi – 6 km, šķembu un grants segumi – 51 km).

⁹ https://www.em.gov.lv/lv/nozares_politika/majokli/petijumi_statistika/

Latvijas Autoceļu direkcijā uz Mazsalacas novada pašvaldības vārda reģistrētas 49 ielas ar kopgarumu 22,46 km un 33 autoceļi ar kopgarumu 57,28 km.

Atbilstoši CSP datiem 2017.gadā Mazsalacas novada pašvaldības ielu kopgarums ir 44 km, no kuriem 18 km ir ar asfaltbetona segumu un 26 km ar šķembu un grants segumu.

Mazsalacas novadā pašvaldības autoceļu uzturēšanu veic Nekustamā īpašuma apsaimniekošanas nodaļa. Atbilstoši CSP datiem 2017.gadā ceļu uzturēšanai tika izlietoti 83 511 EUR.

Attēls 6-1: Transporta infrastruktūras izvietojums Mazsalacas novadā

Atbilstoši CSDD sniegtajiem datiem 2017.gadā Mazsalacas novadā ir notikuši 11 ceļu satiksmes negadījumi, no tiem 45% ir notikuši Mazsalacā, 27% Ramatas pagastā un 27% Skaņkalnes pagastā. No visiem reģistrētajiem ceļu satiksmes negadījumiem Mazsalacas novadā, 45% bija ar cietušajiem. Kopā 2017.gadā ceļu satiksmes negadījumos Mazsalacas novadā ir ievainoti seši cilvēki.

Iedzīvotāju nozares novērtējums aptaujā (2018):

Ar ielu un ceļu tehniskā stāvokļa kvalitāti bija apmierināti 41%, Mazsalacas novada iedzīvotāju, kas izmanto konkrēto pakalpojumu.

6.3. INŽENIERTEHNISKĀ INFRASTRUKTŪRA**Siltumapgāde**

Gan Mazsalacas pilsētā, gan novada pašvaldībās darbojas lokālās apkures sistēmas. Kā kurināmā veids siltumapgādes nodrošināšanai pārsvarā tiek izmantota koksne, izmanto arī skaidu granulas un šķeldu.

Ūdensapgāde un kanalizācija

Centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumus Mazsalacas novadā sniedz pašvaldības kapitālsabiedrība SIA "Banga KPU". Ūdenssaimniecības sistēma Mazsalacā un Skaņkalnē pastāvīgi attīstās un pilnveidojas. Īpaši aktīvs laika posms bija no 2008. līdz 2015.gadam, kad ar Eiropas Savienības fondu līdzfinansējumu tika paveikti iespaidīgi darbi – izbūvēti jauni un rekonstruēti vecie maģistrālie ūdensapgādes un kanalizācijas tīkli, uzbūvēta dzeramā ūdens atdzelžošanas stacija un kanalizācijas notekūdeņu attīrīšanas iekārtas. Sakarā ar dzeramā ūdens kvalitātes pasliktināšanos 2018.gadā Skaņkalnē pilnībā tika rekonstruēta ūdens atdzelžošanas stacija – uzstādīts jauns ūdens atdzelžošanas filtrs un ierīkota automatizēta vadības sistēma, kas kontrolē ūdens spiediena izmaiņas, dziļurbuma sūkņa un atdzelžošanas filtra darbību.

Ūdenssaimniecības sakārtošanā ir ieguldīti lieli līdzekļi, lai ievērojamai daļai iedzīvotāju nodrošinātu pieeju kvalitatīviem ūdenssaimniecības un kanalizācijas pakalpojumiem. Diemžēl ne visi ir izmantojuši iespēju pieslēgties pie centralizētās ūdensapgādes un/vai kanalizācijas sistēmas. No 2017.gada 1.septembra ūdens apgādes tarifs visām patērētāju grupām ir 1,70 EUR/m³, bet kanalizācijas tarifs visām patērētāju grupām ir 1,90 EUR/m³.

Iedzīvotāji, kuri nav pieslēgti centrālajai ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmai ūdeni saņem no individuālajām akām vai artēziskajiem urbumiem, kanalizācijas nodrošināšanai tiek izmantoti dažādi individualizētie risinājumi.

Gāzes apgāde

Mazsalacas novada teritorija nav gazificēta. Iedzīvotāju vajadzībām tiek izmantota šķidrinātā gāze. Sašķidrināto gāzi balonos ēdiena pagatavošanai izmanto lielākā daļa māsaimniecību novadā. Gāzes balonu realizācija tiek īstenota gāzes balonu tirdzniecības vietu reģistrā reģistrētās vietās.

Telekomunikācijas, internets

Telekomunikāciju sektorā novadā darbojas vairāki operatori. Fiksēto publisko telekomunikāciju tīkla operators ir uzņēmums SIA "Lattelecom". Mobilo telekomunikāciju sfērā darbojas trīs operatori – SIA "Latvijas mobilais telefons", SIA "Tele2", SIA "Bite Latvija". Novadā ir pieejami publiskie interneta pieslēgumi bibliotēkās.

Elektroapgāde

Novada apdzīvotās vietas savieno 20kV un 0,4kV elektrības pārvades līnijas. Novada teritorijā ir pietiekamā daudzumā transformatoru apakšstacijas, lai nodrošinātu jaunu elektroenerģijas patērētāju pieslēgšanos.

Sadzīves atkritumi

Sadzīves atkritumu apsaimniekošanā pašvaldība sadarbojas ar SIA „ZAAO”, kas Mazsalacas novadā veic atkritumu savākšanu. Uztādīti šķiroto sadzīves atkritumu bezmaksas savākšanas konteineri gan Mazsalacā, gan Skaņkalnē, Sēļos, Ramatā un Vērsī. Sistēma, kas izveidota atkritumu savākšanas jomā, darbojas veiksmīgi.

Teritorijas labiekārtošana

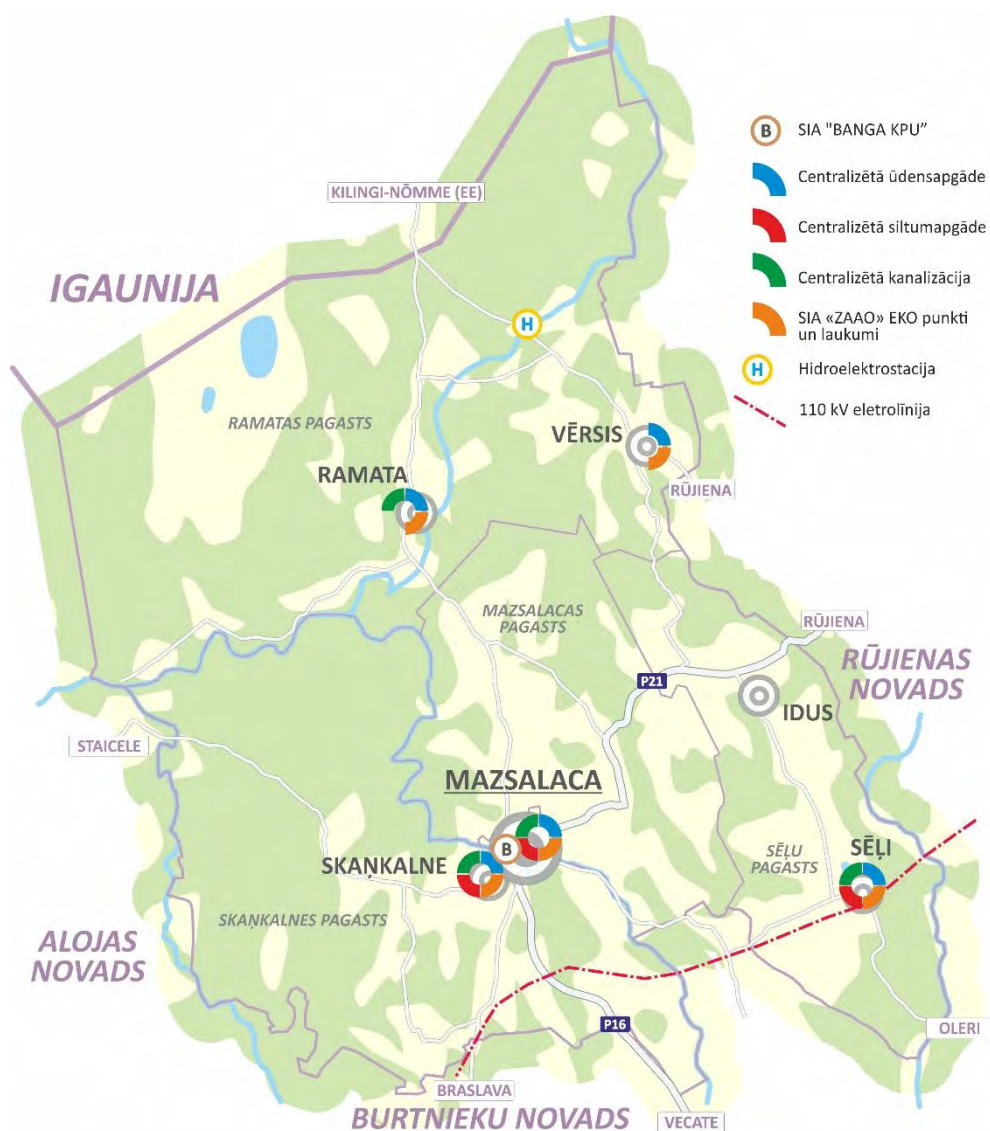
Teritorijas uzkopšanu nodrošina sētnieki un palīgstrādnieki. Vasaras sezonā tiek atjaunoti sabiedriskie apstādījumi un pļauti pašvaldībai piederošie un tās apsaimniekošanā esošie zālieņi. Rudens periodā tiek grābtas un aizvestas lapas, bet ziemā no sniega tiek tīrīti trotuāri, stāvlaukumi un pievedceļi.

Iedzīvotāju nozares novērtējums aptaujā (2018):

Ar centralizētās ūdensapgādes pakalpojuma pieejamību bija apmierināti 53%, bet ar centralizētās kanalizācijas pakalpojuma pieejamību bija apmierināti 57% Mazsalacas novada iedzīvotāju, kas izmanto konkrēto pakalpojumu, bet ar kvalitāti – 55%.

Ar atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumu kvalitāti bija apmierināti 88% Mazsalacas novada iedzīvotāju, kas izmanto konkrēto pakalpojumu.

Ar ielu apgaismojuma kvalitāti bija apmierināti 68% Mazsalacas novada iedzīvotāju, kas izmanto konkrēto pakalpojumu, bet ar vides sakoptības kvalitāti – 90%.

Attēls 6-2: Inženiertehniskā infrastruktūra Mazsalacas novadā

7. UZŅĒMĒJDARBĪBA

Mazsalacas novadā aktīvi un veiksmīgi darbojas daudzi uzņēmumi, kas nodrošina iedzīvotājiem darbavietas.

Pēc CSP datiem 2016.gadā ekonomiski aktīvo uzņēmumu skaits Mazsalacas novadā uz 1000 iedzīvotājiem (t.sk. pašnodarbinātās personas, individuālie komersanti, komercsabiedrības, zemnieku saimniecības) sastādīja 102 (Vidzemē vidēji 91; Latvijā vidēji 93). Mazsalacas novada ekonomiski aktīvo uzņēmumu struktūrā 2016.gadā dominē pašnodarbinātās personas – 49,1% (Vidzemē vidēji 45,9%; Latvijā vidēji 33,7%), kā arī komercsabiedrības – 22,8% (Vidzemē vidēji 30,5%; Latvijā vidēji 50,4%). Pēdējos gados Mazsalacas novadā ir nedaudz samazinājies zemnieku saimniecību skaits, bet palielinājies komercsabiedrību skaits.

Tabula 7-1: Ekonomiski aktīvo uzņēmumu struktūra Latvijā, Vidzemē, Mazsalacas novadā, 2016.gads

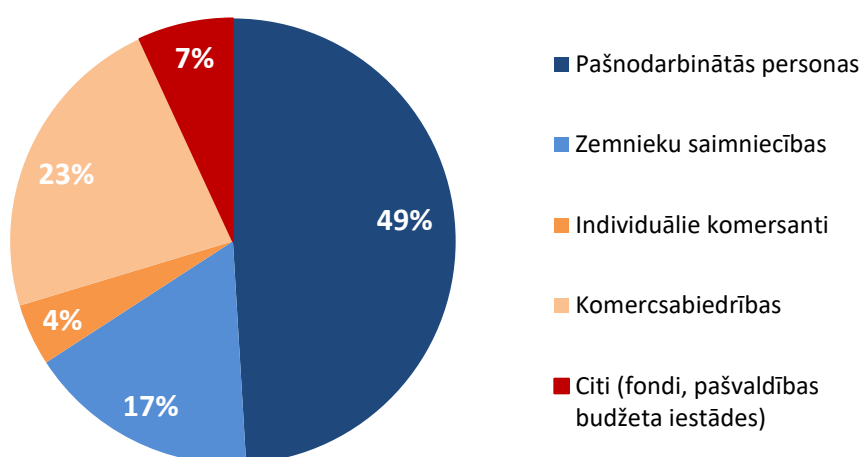
	LATVIJA		VIDZEMES REĢIONS		MAZSALACAS NOVADS	
Pašnodarbinātās personas	64 708	33,7%	8 602	45,9%	164	49,1%
Zemnieku saimniecības	10 430	5,4%	2 345	12,5%	56	16,8%
Individuālie komersanti	7 404	3,9%	796	4,2%	15	4,5%
Komercsabiedrības	96 671	50,4%	5 710	30,5%	76	22,8%
Citi (fondi, pašvaldības budžeta iestādes, valsts)	12 606	6,6%	1 297	6,9%	23	6,9%
Ekonomiski aktīvi uzņēmumi KOPĀ	191 819	100,0%	18 750	100,0%	334	100,0%

Avots: CSP

Tabula 7-2: Ekonomiski aktīvi uzņēmumi Mazsalacas novadā, 2013.-2016.gads

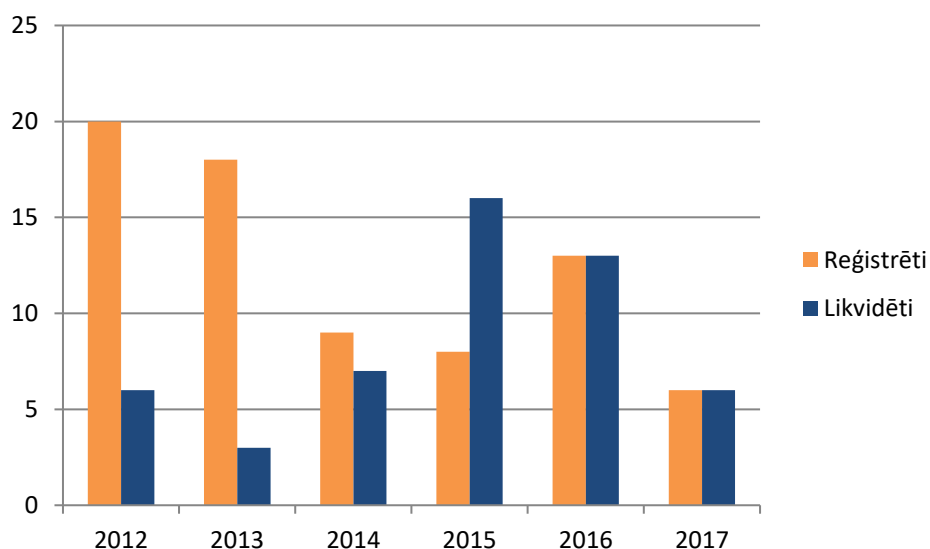
	2013	2014	2015	2016
Pašnodarbinātās personas	144	129	152	164
Zemnieku saimniecības	62	54	52	56
Individuālie komersanti	13	12	13	15
Komercsabiedrības	65	66	68	76
Citi (fondi, pašvaldības budžeta iestādes)	17	22	20	23
Ekonomiski aktīvi uzņēmumi KOPĀ	301	283	305	334

Avots: CSP

Attēls 7-1: Ekonomiski aktīvo uzņēmumu struktūra Mazsalacas novadā 2016.gadā (Avots: CSP)

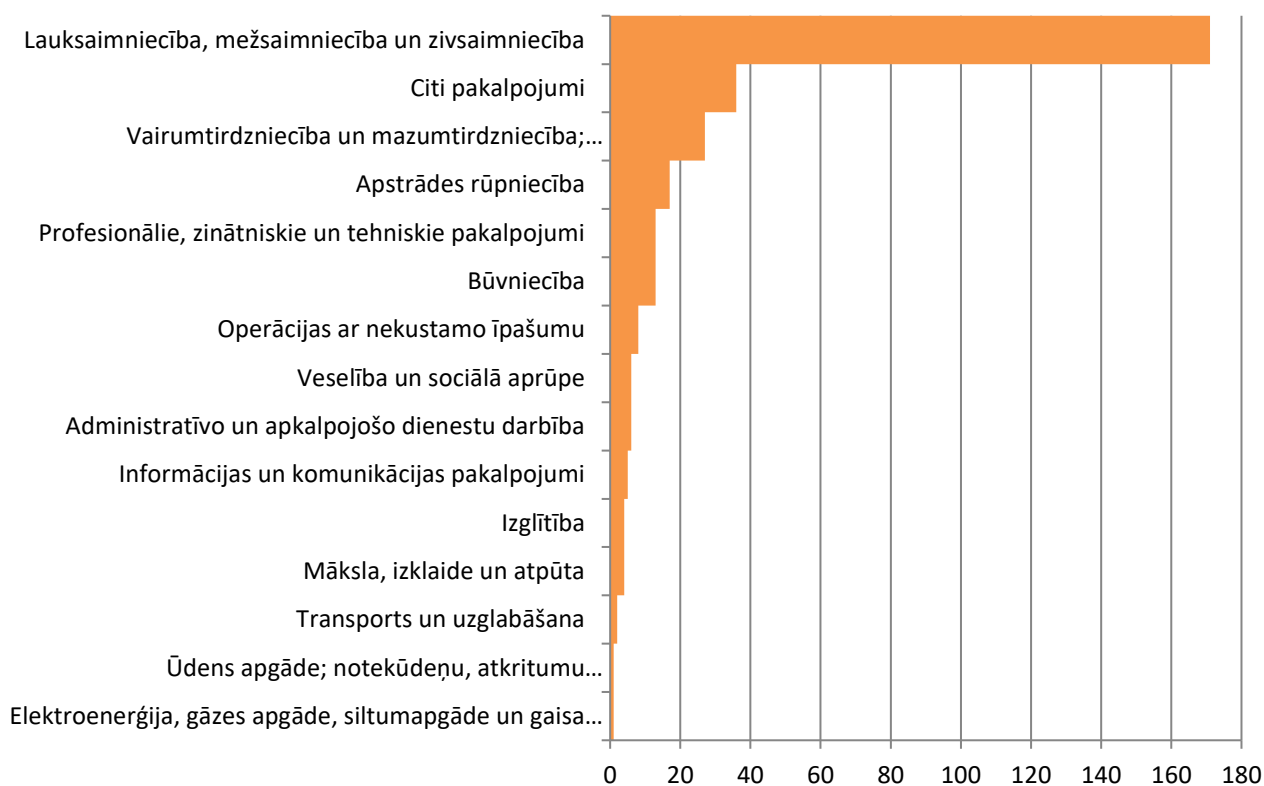
Kopumā jāatzīmē salīdzinoši liels likvidēto uzņēmumu skaits pa gadiem Mazsalacas novadā, kā rezultātā jaunu uzņēmumu skaits palielinās nenozīmīgi. Līdz ar to ir pamats uzskatīt, ka esošie uzņēmumi restrukturizē savu biznesu, dibinot jaunas firmas, tai pašā laikā minimāli tiek veidoti reāli jauni uzņēmumi.

Attēls 7-2: Uzņēmumu reģistrācijas, likvidācijas dinamika Mazsalacas novadā, uzņ. skaits, 2012.-2017.gads (Avots: Lursoft statistika)

Mazsalacas novadā lielākā daļa uzņēmumu tirgus sektorā pēc nodarbināto skaita ir mikrouzņēmumi ar darbinieku skaitu no 0-9 darbiniekiem (97%), kas, plānojot uzņēmējdarbības atbalsta pasākumus, ir jāņem vērā. 2016.gadā novadā bija seši uzņēmumi, kuros darbinieku skaits pārsniedza 10 darbiniekus un četri uzņēmumi, kuros darbinieku skaits pārsniedza 20 darbiniekus.

Uzņēmējdarbības vides raksturojums nozaru griezumā sniegts Attēlā 7-3. Vislielāko uzņēmumu īpatsvaru jeb 54,46% veido lauksaimniecības un mežsaimniecības uzņēmumi. Nozīmīgs īpatsvars ir arī citu pakalpojumu sniedzējiem – tas ir 11,46% un vairumtirdzniecībai un mazumtirdzniecībai – 8,6%.

Attēls 7-3: Uzņēmumu sadalījums pa nozarēm Mazsalacas novadā, uzņ. skaits, 2016.gads (Avots: CSP)

Pēc Lursoft statistikas datiem 2017.gadā Mazsalacas novadā divu uzņēmumu apgrozījums pārsniedza 1 miljonu eiro (Tabula 7-4). Pēc šī rādītāja līderis ir Lauksaimniecības kooperatīvā sabiedrība LAUKSALACA, kas specializējas jauktajā lauksaimniecībā (augkopība un lopkopība) un piena lopkopībā.

Deviņi no 20 uzņēmumiem ar lielāko apgrozījumu darbojas lauksaimniecības nozarē. Kā redzams Tabulā 7-4 2017.gadā strauji palielinājās uzņēmumu apgrozījums, kas nodarbojās ar lopkopību, ko ietekmēja augstās piena iepirkuma cenas.

Tabula 7-4: Lielāko uzņēmumu raksturojums Mazsalacas novadā

Nr. P. K.	Uzņēmums	2017.gada apgrozījums, EUR	Izmaiņas pret 2016.gadu	Izmaiņas pret 2015.gadu	Izmaiņas pret 2014.gadu	Darbības veids
1	LAUKSALACA, Lauksaimniecības kooperatīvā sabiedrība	1 632 140,00	12%	9%	-5%	Jauktā lauksaimniecība (augkopība un lopkopība), piena lopkopība
2	ZVZ, SIA	1 574 230,00	3%	6%	-12%	Zāģēšana, ēvelēšana un impregnēšana
3	ĀBELES, SIA	950 575,00	0%	2%	14%	Mazumtirdzniecība nespecializētajos veikalos, kuros galvenokārt pārdod pārtikas preces, dzērienus vai tabaku
4	KALNBLĀĶI, ZS	889 614,00	54%	57%	32%	Piena lopkopība
5	VECKAKTIŅI, SIA	879 943,00	2%	6%	48%	Mazumtirdzniecība nespecializētajos veikalos, kuros galvenokārt pārdod pārtikas preces, dzērienus vai tabaku
6	EGLĪTES MEŽS, SIA	621 483,00	-1%	-36%	-31%	Zāģēšana, ēvelēšana un impregnēšana
7	ATAUGAS, ZS	541 415,00	99%	15%	43%	Jauktā lauksaimniecība (augkopība un lopkopība)
8	VIDOVSKA SERVISS, SIA	527 028,00	-13%	-16%	-2%	Mazumtirdzniecība nespecializētajos veikalos, kuros galvenokārt pārdod pārtikas preces, dzērienus vai tabaku
9	Mazsalacas slimnīca, SIA	514 141,00	8%	13%	18%	Aprūpes centru pakalpojumi, slimnīcu darbība
10	MAZSALACAS APTIEKA, SIA	372 584,00	6%	14%	15%	Farmaceutisko izstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos
11	LOJAS, ZS	369 374,00	12%	5%	45%	Jauktā lauksaimniecība (augkopība un lopkopība)
12	Eco-loghomes, SIA	361 985,00	41%	20%	81%	Dzīvojamo un nedzīvojamo ēku būvniecība
13	KŪDRAS, ZS	312 421,00	53%	60%	23%	Piena lopkopība
14	SARADAM, SIA	283 177,00	10%	4%	9%	Zāģēšana, ēvelēšana un impregnēšana
15	Rūķi, ZS	263 337,00	31%	-9%	26%	Graudaugu (izņemot rīsu), pākšaugu un eļļas augu sēklu audzēšana
16	MAER, SIA	246 964,00	-19%	-4%	8%	Graudu, sēklu, neapstrādātas tabakas un lopbarības vairumtirdzniecība
17	DRUVAS, ZS	219 695,00	66%	75%	54%	Jauktā lauksaimniecība (augkopība un lopkopība)
18	EXXE, SIA	209 713,00	56%	47%	36%	Mežizstrāde
19	TALCIS, SIA	158 198,00	12.93 reizes	-10%	2.43 reizes	Citu liellopu audzēšana
20	Salacas meži, SIA	156 335,00	3.38 reizes	nav datu	nav datu	Mežkopība un citas mežsaimniecības darbības

Avots: Lursoft statistika

Attēls 7-4: Uzņēmumi ar lielāko apgrozījumi 2017.gadā (Avots: Lursoft statistika)

Lopkopības sektorā Mazsalacas novadā visvairāk ir pārstāvēta liellopu audzēšana gan piena, gan gaļas ražošanai, 2017.gadā no visiem Mazsalacas novadā reģistrētajiem dzīvniekiem 62,5% bija liellopi, 33,8% - citi dzīvnieki (bišu saimes, mājputni, truši), bet 13,5% aitas.

Tabula 7-5: Dzīvnieku skaits Mazsalacas novadā uz 01.07.2018.

MAZSALACAS NOVADS	LIELLOPI	CŪKAS	AITAS	KAZAS	ZIRGI	CITI
Mazsalaca	1	0	174	0	2	0
Mazsalacas pagasts	1603	42	78	5	5	252
Ramatas pagasts	816	6	63	2	1	433
Sēļu pagasts	604	67	25	3	2	71
Skaņkalnes pagasts	549	25	431	3	6	450
KOPĀ:	3573	140	771	13	16	1206

Avots: Lauksaimniecības datu centrs (LDC)

Visbiežāk liellopi tiek audzēti novietnēs ar nelielu liellopu skaitu (1-5 liellopi). Otrs lielākais liellopu novietņu veids ir novietnes ar 21-50 liellopiem (Tabula 7-6).

Tabula 7-6: Novietnes ar liellopiem Mazsalacas novadā uz 01.07.2018.

MAZSALACAS NOVADS	1-5	6-10	11-20	21-50	51-100
Mazsalaca	1	0	0	0	0
Mazsalacas pagasts	11	3	3	2	3
Ramatas pagasts	13	5	8	6	1
Sēļu pagasts	4	4	1	6	1
Skaņkalnes pagasts	8	0	1	9	1
KOPĀ:	37	12	13	23	6

Avots: Lauksaimniecības datu centrs (LDC)

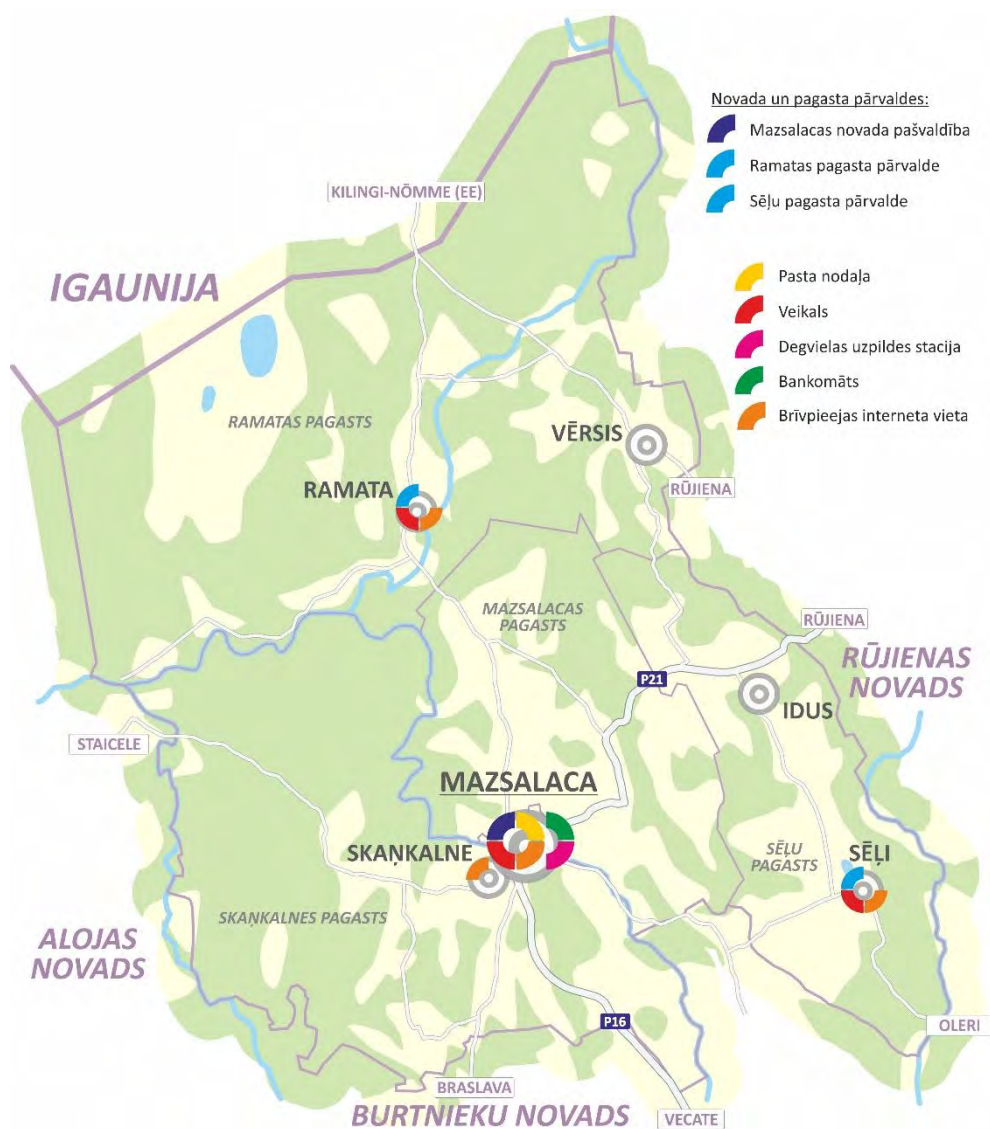
Nozīmīgu vietu Mazsalacas novada mazo lauksaimniecības uzņēmumu vidū ieņem bioloģiskā lauksaimniecība, kas galvenokārt skaidrojams ar ES atbalsta pasākumiem šī veida saimniekošanas stimulēšanai. Bioloģiskās lauksaimniecības attīstību bremsējošs faktors ir produkcijas realizācijas iespēja par atbilstošu cenu un pietiekamā apjomā. 2018.gadā Bioloģiskajā lauksaimniecībā iesaistīto uzņēmēju sarakstā Mazsalacas novadā bija reģistrētas 16 bioloģiskās saimniecības.

Tabula 7-7: Bioloģiskās saimniecības Mazsalacas novadā, 2018.gads

NOVADA TERITORIĀLĀ VIENĪBA	SKAITS
Mazsalaca	1
Mazsalacas pagasts	2
Ramatas pagasts	7
Sēļu pagasts	0
Skaņkalnes pagasts	6
KOPĀ:	16

Avots: Lauksaimniecības datu centrs (LDC)

Mazsalacas novada ciemos atrodas vairāki veikali, pasta nodaļa, degvielas uzpildes stacija un iedzīvotājiem ir pieejams bankomāts.

Attēls 7-5: Mazsalacas novadā pieejamie pakalpojumi

8. TŪRISMS

Mazsalaca jau izsenis ir bijusi tūristu iecienīts galamērķis, jo tajā pieejams plašs un daudzveidīgs apskates objektu un tūrisma pakalpojumu klāsts. Tiešā veidā ar tūrisma attīstību novadā ir saistītas divas pašvaldības iestādes:

Mazsalacas novada Kultūras centra nodaļas **“Tūrisma informācijas centrs”** (turpmāk - TIC) ikdienas darbs saistās ar tūrisma informācijas sniegšanu interesentiem gan TIC telpās, gan arī ārpus tām, piedaloties dažādās tūrisma informācijas sniedzēju rīkotajās norisēs, kā piemēram, izstādēs, tirgos un semināros. Mazsalacas novada Tūrisma informācijas centra funkcijas un uzdevumi:

- ☞ nodrošināt novada tūrisma objektu popularizēšanu un iekļaušanu aktīvā tūrisma aprītē,
- ☞ uzturēt un pilnveidot Mazsalacas novada tūrisma objektu un pakalpojumu informācijas bāzi,
- ☞ sniegt tūrisma informāciju ieinteresētajām personām Mazsalacas novadā un ārpus tā,
- ☞ izstrādāt Mazsalacas novada tūrisma attīstības stratēģiju un koordinēt tās realizāciju.

TIC sadarbojas ar tūrisma pakalpojumu sniedzējiem novadā, veido novada reklāmas materiālus, kā arī iespēju robežās un savas kompetences ietvaros piedalās Mazsalacas novada Kultūras centra rīkoto pasākumu plānošanā un organizēšanā, sniedzot idejas pasākumu programmas dažādošanai.

2017.gadā Tūrisma informācijas centrā ir vērsies 861 apmeklētājs. Apmeklētāji visbiežāk interesējušies par apskates vietām novadā, īpaši Skaņākalna dabas parku, laivošanu, kā arī pasākumu kalendāru.

Mazsalacas novada muzejs ir Mazsalacas novada pašvaldības struktūrvienība. Muzejs vāc, glabā un popularizē Mazsalacas un novada vēstures un kultūrvēsturiskās vērtības likumos un citos normatīvos aktos noteiktās kompetences ietvaros. Muzeja stratēģiskais mērķis ir:

- ☞ veicināt Mazsalacas un novada kultūrvēsturiskā mantojuma laikmetīgu iekļaušanos sabiedrības vispusīgās attīstības, mūžizglītības un kvalitatīvas dzīves vides veidošanai,
- ☞ sekmēt nacionālās un reģionālās identitātes saglabāšanu, attīstot iedzīvotāju apziņu par Mazsalacas un novada devumu Latvijā un pasaules vēsturē,
- ☞ veicināt Mazsalacas un visa novada atpazīstamību un tā pozitīvā tēla veidošanu, muzeja izglītojošās funkcijas aktīvu īstenošanu, iekļaušanos tūrisma tirgū, sekmējot kultūrtūrisma attīstību Mazsalacā un Mazsalacas novadā.

Muzejā pamatkrājumā digitalizēti un veidoti priekšmetu apraksti 2199 priekšmetiem. Mazsalacas novada muzejā interesenti var iepazīties ar septiņām ekspozīcijām:

1. Valtera Hirtes koka skulptūru kolekcija;
2. Arņa Šteinberga dāvinājums “Medību trofejas”;
3. Vēsturiskā ekspozīcija par 1949.gada deportācijām “Svešums mūs nesalauza”;
4. Ērika Celmiņa dāvinājums “Zvani no visas pasaules”;
5. Kanādā dzīvojošas latvietes Ilgas Andersones dāvinājums “1300 suvenīru – rotaļu peles”;
6. “Senie dzimtkoki” izpētīti 43 dzimtu koki;
7. Projekta “Neiepazītā Ziemeļlatvija” smilšakmeņu ekspozīcija.

2017.gadā muzeju apmeklējuši 3516 interesenti, no tiem 1251 skolēni grupās, 128 ārzemnieki un 246 bezmaksas apmeklētāji.

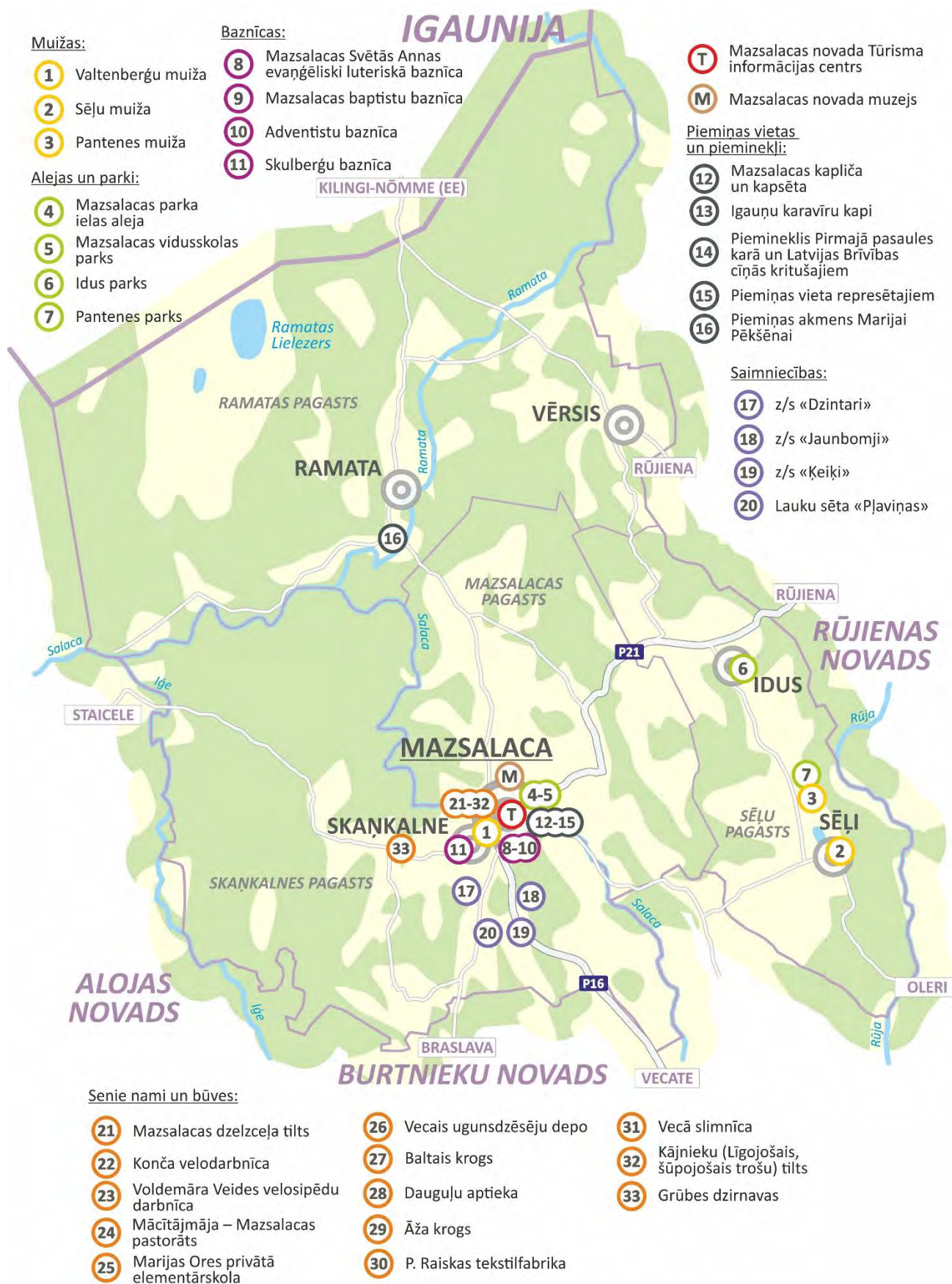
Tūrisma attīstība ir viens no pašvaldības attīstības prioritāriem virzieniem. Palielinot tūristu plūsmu, ir iespēja veicināt novada attīstību un veicināt Mazsalacas novada iedzīvotāju dzīves labklājību, radīt darbavietas un paplašināt pieejamību dažādiem pakalpojumiem. Mazsalacas novadā atrodas dažāda veida tūrisma objekti, kas apmeklētājiem nodrošina daudzveidīgu piedāvājumu atpūtai. Novadam nozīmīgākie tūrisma objekti ir:

- ☞ **Skaņākalna dabas parks** - parks ir viena no skaistākajām novada vietām, kas stiepjas 3 km garumā Salacas labajā krastā. Devona perioda sarkanā smilšakmens atsegumi piešķir parkam īpašu valdzinājumu. Parkā izstaigājama latviešu tautas stiprinieka Kurbada taka, kas ar 50 koka tēliem turpinās līdz Skaņākalna klintij. Parkā apskatāma 14 m garā Velna ala, Velna akmens, kā arī dzidrs avotiņš, kas iztek no Skābumbaļļas alas. Neļķu klintis ir viens no Latvijas gleznainākajiem sarkanā smilšakmens atsegumiem, kas turpat 300 m garumā stiepjas gar Salacas labo krastu. Atpazīstamākais parka objekts ir ap 20 m augstā Skaņākalna klints, kas dod spēcīgāko atbalsi Latvijā, klausītājiem atrodoties pie Salacas iepretī klintij, bet runātājam - noteiktās vietās laukuma vidū vai aizmugurē.
- ☞ **Valtenbergu muiža** ir unikāla ar seno ēku kompleksu. Muižas ēkas būvētas vēlīnā klasicisma stilā, laika posmā no 18.gadsimta otrās puses līdz 19.gadsimta pirmajai pusei, bet atsevišķas ēkas celtas arī 19.gadsimta otrajā pusē. Ansambļa kompozīcijas centrā atrodas muiža - pils, kas uzcelta 1780.gadā pēc muižas īpašnieka Vilhelma Georga fon Falkerzāma ierosmes. Pirmās ziņas par muižu ir atrodamas 1528.gadā, kad šeit saimniekojis barons Falkenbergs, no kura vārda atvasinājuma muiža ieguvusi savu latvisko nosaukumu - Valtenbergu muiža. Šobrīd muižas pirmajā stāvā tūristus gaida Mazsalacas novada muzejs.
- ☞ **Lībiešu pilskalns** - pilskalns garums ir 70 m un platums - 30-60 m. No apkārtnes pilskalnu norobežo 3-5 m augsts un ap 70 m garš valnis. Tas atrodas stāvā krasta stūrī starp Salacu un tās pieteku Dambjupīti. Senos laikos te slējusies lībiešu koka pils. Pilskalns ir neregulāras formas, no vienas puses to apskalo Salaca, no otras ieskauj Dambjupītes stāvās gravas un nocietinājuma vaļņi. Lībiešu pilskalns nogāzēs ir vairākas noslēpumainas ieejas pazemes tumsā.
- ☞ **un daudzi citi** ģeoloģiskie objekti, akmeņi, senvietas un svētvietas, baznīcas, dabas objekti, dabas takas, muižas un parki, pieminekļi un piemiņas vietas, saimniecības, senie nami un būves (Attēls 8-1, 8-2).

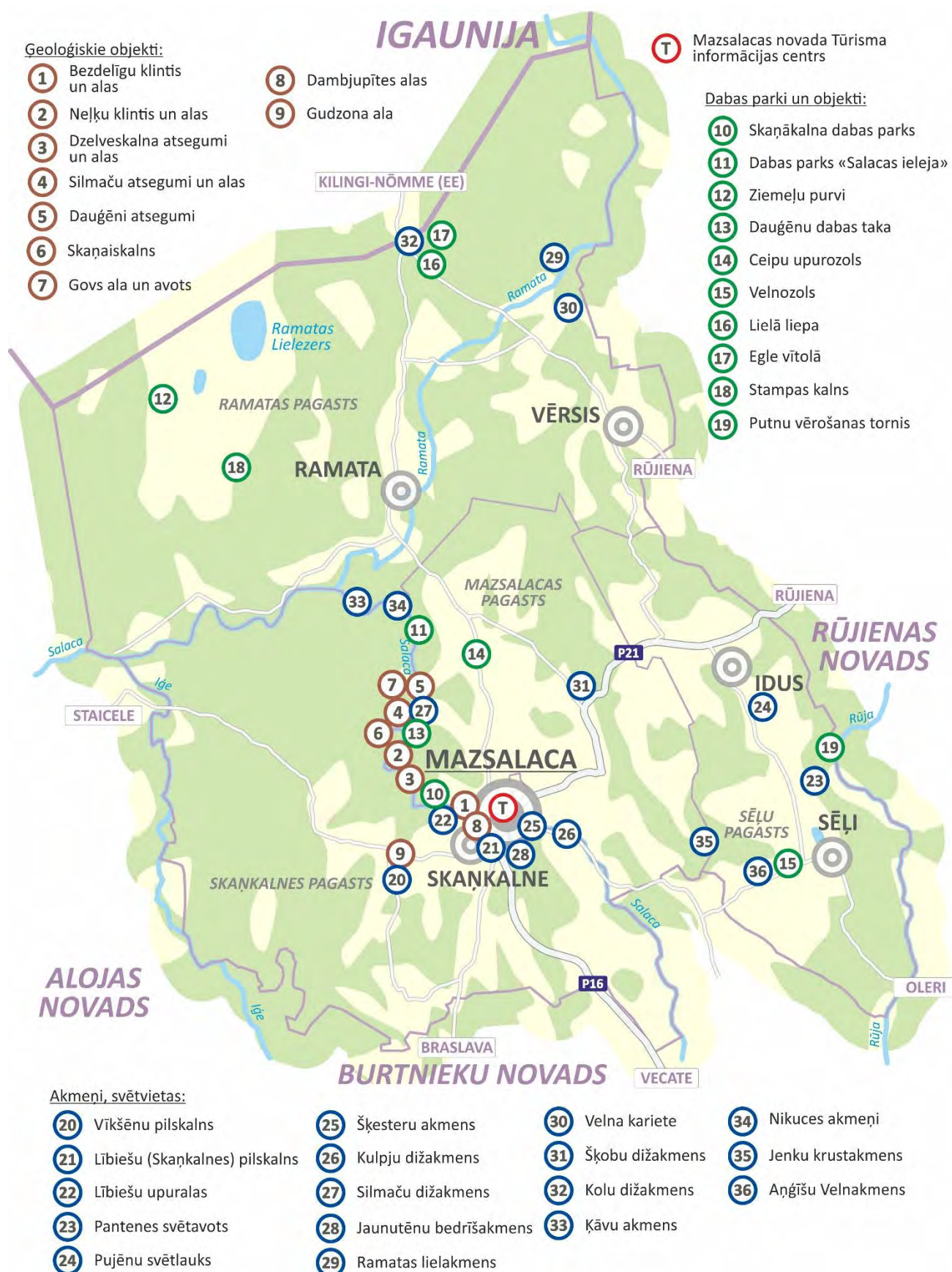
Tūristiem, kas viesojas Mazsalacas novadā ir pieejami gan ēdināšanas, gan nakšņošanas pakalpojumi (Attēls 8-3).

Iedzīvotāju nozares novērtējums aptaujā (2018):

Ar aktīvās atpūtas iespēju pieejamību bija apmierināti 80%, bet ar aktīvās atpūtas un tūrisma pakalpojumu kvalitāti bija apmierināti 82% Mazsalacas novada iedzīvotāju, kas izmanto konkrēto pakalpojumu.

Attēls 8-1: Tūrisma apskates vietas Mazsalacas novadā

Attēls 8-2: Tūrisma apskates vietas Mazsalacas novadā

Attēls 8-3: Nakšņošanas vietas Mazsalacas novadā

PIELIKUMS. DARBA GRUPU REZULTĀTI

Pirmsskolas un vispārējā izglītība	
Kas labs?	Kas slikts? Nepilnīgs?
– Telpas, materiāli tehniskā bāze – Plašs programmu piedāvājums, kas ļauj iekļaut izglītības iestādē pēc iespējas visus novada izglītojamos – Interesu izglītības piedāvājums un ārpusstundu piedāvājums – Pirmskolas izglītības iestāde strādā arī vasarā – Atbalsts pedagogiem profesionālās kvalifikācijas celšanā un materiālo resursu iegādē – Skolas iesaiste starptautiskos projektos – Atsaucīgs, ieinteresēts, radošs kolektīvs – Izglītības ieguve novadā ir lētāka kā citos novados – Sāk darbu projekts "Skolas soma" – Pagarinātās dienas grupas darbs bez vecāku līdzfinansējuma – Vidusskolā tiek nodrošināts atbalsta personāla darbs – Izglītojamajiem tiek nodrošināta bezmaksas autovadītāja un velosipēdista vadīšanas apliecības iegūšana	– Nepietiekama pedagogu noslogotība attiecībā uz klašu un grupu piepildījumu – Finanšu trūkums izglītojošo pasākumu apmeklēšanai ārpus skolas – Dzīvojamā fonda trūkums jauniešiem speciālistiem – Stereotipiskā domāšana (iestāde, pedagogi, izglītojamie) attiecībā uz mazo novadu izglītības kvalitāti – Ramatā vasarā nav bērnudārza grupiņa
Kas jāmaina, kā?	
– Mainīt politisko nostādni - modeli "nauda seko skolēnam" - izglītības jomā valstī – Vecāku līdzdalība (jāpalielina iesaiste dažādos procesos) – Lai nodrošinātu kvalitatīvāku iekļaujošu pieeju izglītībā, nepieciešami speciālisti, vides pielāgojumi (logopēdi, psihologs, specpedagogi, telpas) – Iespēja apgūt profesiju – Piesaistīt skolēnus, rīkojot atvērto durvju dienas, aicināt nākt mācīties uz Mazsalacu – Aktivāk strādāt ar skolēniem "Ēnu dienas" projekta sakarā	
Profesionālās ievirzes izglītība, interešu izglītība	
Kas labs?	Kas slikts? Nepilnīgs?
– Ļoti plašs piedāvājums gan bērniem, gan pieaugušajiem (ņemot vērā iedzīvotāju skaitu) – Pulciņi ir par brīvu – Atbalsts no pašvaldības – Novadā ir mūzikas un mākslas skola	– Trūkst speciālistu – pulciņu vadītāju (no novada cilvēkiem) – Dalībnieku mainība – Vienveidīgs piedāvājums, nav radošas pieejas mūzikas skolā – Nav koordinators pieaugušo izglītībā – Nav profesionālās izglītības iespēju atbilstoši pieprasījuma apmēram
Kas jāmaina, kā?	
– Jānodrošina konsultācijas (piem., datorprasmēs) un kursi (piem., igauņu valoda, angļu valoda) – Jāievieš simbolisks līdzmaksājums pulciņiem līdzatbildības veicināšanai – Ieviest mūsdienu deju (un cita veida interešu un profesionālo izglītību) novadā	

Mūžizglītība

Mūžizglītība ir izglītības process dzīves garumā, kas balstās uz mainīgām vajadzībām iegūt zināšanas, prasmes un pieredzi, lai paaugstinātu vai mainītu savu kvalifikāciju atbilstoši interesēm un vajadzībām, un darba tirgus prasībām

Kas labs?	Kas slikts? Nepilnīgs?
– Iestāžu darbiniekiem pieejami kursi kvalifikācijas paaugstināšanai, profesionālo prasību nodrošināšanai – Pieejamas radošās darbnīcas prasmju apguvei – Pieejami vienas dienas semināri par atsevišķām nozarēm – Sadarbība ar Valsts nodarbinātības aģentūru	– Nav pieejama (sistemātiski) – Neieinteresētība – Nav mūžizglītības koordinators novadā – Nav izpratnes, kas ir mūžizglītība

Kas jāmaina, kā?

- Apzināt iedzīvotāju intereses un vajadzības pa nozarēm, lai apmierinātu nepieciešamās mūžizglītības vajadzības, intervēt iedzīvotājus uz ielas par interesēm (pulciņi, kursi, meistarklases)
- Apzināto interešu sakārtošana/izvērtēšana prioritārā secībā pēc tā, kā iegūtā mūžizglītība tiks izmantota nākotnē (vēlmes vai vajadzība)
- Piedāvāt kursus (medicīna, zāgētājs, traktorists, u.c. uzņēmēju pieprasītās profesijas) vai apmaksāt transportu
- Iepazīstināt ar uzņēmējdarbības veidošanu (Valmieras biznesa inkubators), uzaicināt atbilstošu speciālistu uz novadu dalīties pieredzē, parādīt pozitīvos piemērus

Kultūra, kultūrvēsturiskais mantojums

Kas labs?	Kas slikts? Nepilnīgs?
– Pašvaldības atbalsts kultūras iestādēm – Liels amatieru kolektīvu skaits ar augstiem rezultātiem, liels dalībnieku skaits – Tradicionāli kultūras pasākumi, kas norisinās regulāri – Bibliotēku izbraukumi pie iedzīvotājiem – Apzināti seno prasmju meistari un apzinātas meistarību dzīves vietas – Ļoti labi organizēti Mazsalacas pilsētas bibliotēkas pasākumi – Dažāds muzeju piedāvājums	– Nav vienots redzējums, virziens tūrisma jomā – Dažreiz pārklājas pasākumi vienā laikā gan novadā, gan blakus novados – Maz tiek izmantota libiskā kultūrvēsture – Muzejs pietiekoši neveic novadpētniecības funkcijas – Nepilnīga estrāde – Nav izstāžu zāles – Kultūras pasākumu laikā trūkst stāvlaukumu

Kas jāmaina, kā? Kas jā saglabā, jāturpina?

- Turpināt rakstīt projektus, piesaistot finansējumu nozarei
- Bibliotēkām sadarbībā ar Kultūras iestādēm/ muzeju pievērst lielāku uzmanību novadpētniecībai
- Veikt darbu pie Mazsalacas vēstures izpēti un tās atspoguļošanas (piem., grāmata, filma, utt.)
- Akcentēt kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu novadā
- Pakalpojumi un infrastruktūra tūrisma jomā (veicināt uzņēmējdarbību tūrisma nozarē, piem., trase kokos Skaņā kalna dabas parkā, sabiedriskā ēdināšana)
- Organizēt pasākumus, kas orientēti uz auditoriju ārpus novada, piem., Sveču mežs
- Uzlabot infrastruktūru, piem., Lībiešu pilskalna estrādes rekonstrukcija
- Turpināt darbu pie dzimtu izpēti un saietu organizēšanas
- Informatīvo stendu izveide par Lībiešu pilskalnu
- Pilnveidot Kultūras centra izstāžu iekārtošanas profesionalitāti

Sports un aktīvā atpūta	
Kas labs?	Kas slikts? Nepilnīgs?
– Sadarbība ar Rūjienas un Alojas sporta skolām – Aktīvas sporta biedrības – Spēcīgas komandu sporta spēļu tradīcijas (volejbols, futbols, florbols) – Galda spēles balstītas uz iedzīvotāju iniciatīvu (zolīte, dambrete) – Parks, multifunkcionālais laukums, volejbola laukumi – Velo aktivitātes, pārgājieni auto-foto rallijs – Pieejama ārstnieciskā vingrošana (t.sk. senioriem) – Trenažieru zāle – Upes infrastruktūra piemērota laivotājiem – Infrastruktūra ziemas sporta aktivitātēm (slēpošana, slidošana)	– Nepilnīga stadiona infrastruktūra – Nav āra trenažieru laukuma – Nav sakārtotas atpūtas vietas pie upes – Sēļos trūkst sportisku aktivitāšu – Nav bērnu rotaļu laukuma – Nepietiekama iedzīvotāju līdzdalība sporta infrastruktūras uzturēšanā (piem., slidotavas attīrīšana no sniega ziemā)
Kas jāmaina, kā?	
– Uzlabot stadiona infrastruktūru (segums, tāllēkšanas bedre, utt.) – Izveidot, ierīkot peldvietas – Nodrošināt trenera konsultācijas trenažieru zālē (pašvaldības finansējums vai iespēja uzņēmējdarbībai) – Izveidot āra trenažierus dažādām vecuma grupām – Vairojot iedzīvotāju interesi par sporta aktivitātēm, laicīgi izvietojot reklāmas, uzrunājot dalībniekus individuāli (aktīvāk komunicēt sociālajos tīklos) – Uzlabot aktivitāšu kvalitāti – Paplašināt piedāvājumu ar individuālo sporta veidu klāstu – Piesaistīt speciālistu sportā un aktīvajā atpūtā (viens visā novadā, varētu būt skolas skolotājs ar pašvaldības atbalstu) – Organizēt regulārus braucienus uz baseinu (izvērtēt, kur lētāk) – Izveidot apgaismojumu slēpošanas trasei – Atjaunot slidotavas bortus – Aicināt lietotājus iesaistīties sporta infrastruktūras uzturēšanā – Izveidot diskgolfa parku	

Veselības aprūpes pakalpojumi, veselības veicināšanas pasākumi	
Kas labs?	Kas slikts? Nepilnīgs?
– Pieejamība – slimnīca, ambulatorie pakalpojumi, divi feldšeru punkti, ģimenes ārsts (operatīvi pieejams), zobārsts – Izbraukuma pakalpojumi – Divas aptiekas (operatīvi pieejamas) – Uzņēmēji piedāvā masāžas, skaistumkopšanas, ārstnieciskās vingrošanas pakalpojumus – Kompetents atbalsta personāls veselības veicināšanai – Veselības dienas senioriem – Paliatīvā aprūpe un tās kvalitāte – E-veselība (viegli pieejamas receptes, darba nespējas lapas) – Neatliekamā medicīniskā palīdzība 24/7 – Plaši pieejams speciālistu loks (zobārsts, ginekologs, ķirurgs, sonogrāfs, rentgens, analīzes) – Slimnīca strādā bez zaudējumiem, nodrošina darba vietas	– Zobārsts nav pieejams pastāvīgi, nav pieejamas rentgena iespējas – Personāla novecošanās – Speciālistu pieejamība (piem., acu ārsts) – Zema cilvēku iesaiste veselības veicināšanas pasākumos
Kas jāmaina, kā?	
– Digitalizēt vēsturiskos medicīniskos personu datus – Piesaistīt jaunus speciālistus, rezidentus (pašvaldības stipendiju programma, dzīvojamās platības fonds) – Uzstādīt āra treniņus – Jāpaplašina senioru gultas vietas aprūpē	
Sociālie pakalpojumi un sociālā palīdzība, sociālā infrastruktūra	
Kas labs?	Kas slikts? Nepilnīgs?
– Ir pieejams sociālais dienests – Sociālais dienests aktīvi iesaistās NVO projektos – Pieejamība iestādēs personām ar kustību traucējumiem – Sakārtota pabalstu sistēma (brīvpusdienas, malkas pabalsts) – Paliatīvā aprūpe – Iesaistišanās deinstitutionalizācijas projektā (cilvēku ar īpašām vajadzībām integrēšana sabiedrībā) – Ir pieejama aprūpe mājās – Ir pieejams veļas mazgāšanas pakalpojums – Ir pieejama publiskā tualete – Ir pieejama informācija par pakalpojumiem, kas nav uz vietas – NVA, VID, VSAA	– Nav psihologa kabineta – Sociālais dienests nepietiekami aktīvi iesaistās sociāli nelabvēlīgo ģimeņu apsekošanā – Pagasta pārvaldes ēkām, feldšeru punktiem ciemos un muižas sānu ieejai nav nodrošināta pieejamība personām ar kustību traucējumiem – Zema sabiedrības līdzatbildība – Sabiedrībai nepietiekama informācija par sociālo atbalstu, kas pieejams novadā – Formāla (ne pietiekami līdzcilvēciska) attieksme pret klientiem
Kas jāmaina, kā?	
– Infrastruktūras sakārtošana – Aktivāka sadarbība iestāžu starpā (pašvaldības policija, sociālais dienests, bāriņtiesa, izglītības iestādes) – Vairāk jāinformē sabiedrība par pieejamajiem sociālās palīdzības veidiem un bīstamām situācijām – Jāvairo sabiedrības līdzatbildība (publikācijas, infografikas, utml.) – Jāizvieto bukleti par sociālajiem pakalpojumiem sabiedriskās vietās – Pansionāta izveide – Izveidot grupu dzīvokļus, dienas centru, speciālistu kabinetus	

Sabiedriskā kārtība un drošība	
Kas labs?	Kas slikts? Nepilnīgs?
– Novadā ir pašvaldības policija – Ieviestas iniciatīvas, piem. suņu vešana pastaigās pavadā utml. – Zems noziedzības līmenis, iedzīvotāji jūtas droši – Privātpašnieki sakopj savus īpašumus (policijas preventīvais darbs) – Ātruma ierobežojošās zīmes Parka ielā, ātruma ierobežojošais valnis	– Nav aizpildītas darba vietas pašvaldības policijā (brīvas vakances) – Novada iedzīvotāji nav informēti par pašvaldības policijas sasniedzamību (darba laiku) – Ieviestas iniciatīvas netiek kontrolētas – Netiek kontrolētas izvietotās atkritumu urnas, to aizpildījums – Nepietiekams publiskais apgaismojums tumšajā diennakts laikā (darbības laiks, izvietojums) – Valsts policijas un pašvaldības policijas sasniedzamība – Pietrūkst patruļas vakarā/ ārpus darba laika – Pieaugušie pērk alkoholu mazgadīgajiem (līdzcīvēku bezatbildība)
Kas jāmaina, kā?	
– Informēt iedzīvotājus par pašvaldības policijas darba laiku un funkcijām (lai vairāk parādās ielās, nevis kabinetā) – Jāuzlabo publiskā apgaismojuma infrastruktūra – Jāievieš/jāaktualizē uzstādīto atkritumu urnu, to aizpildījuma kontrole un laicīga izvešana – Ieviest pašvaldības policijas patruļas vakaros – Pašvaldības policijai izveidot automātisko atbildētāju, kas pēc darba laika pieņem zvanus un informē par nepieciešamību sazināties ar valsts policiju	

Transports - sabiedriskais transports, gājēju, velosipēdistu un auto infrastruktūra, kritiskie posmi	
Kas labs?	Kas slikts? Nepilnīgs?
– Ceļi ar asfalta segumu uz Igauniju, Valmieru, Rīgu un Rūjienu – Tūrisma infrastruktūra - Skaņais kalns, ūdens tūrisms (Salaca) – Pilotprojekts "MAMBA" – Pēdējos gados uzlabota grants seguma virskārta pilsētas ielās – Sakārtotas autobusa pieturas	– Vecāko gājēju ceļu un ietvju kvalitāte (piem., Pērnavas ielas ietves sākums) – Nepilnīgs "Green Railways" velosipēdistu ceļš līdz Rūjienai – Ceļa kvalitāte uz Staiceli – Regulāri netiek veikta tūrisma infrastruktūras atjaunošana un pilnveidošana (piem. Daugēnu taka) – Ir ielas (piem., Krasta iela), kas izveidotas stihiski un ir bez atbilstoša seguma – Trūkst lielu stāvlaukumu liela mēroga pasākumu laikā (piem., Sveču mežs, Lībiešu pilskalna pasākumi) – Ceļiem aizauguši grāvji, neiztīrītas caurtekas, nenovākts apaugums – Sabiedriskā transporta lielums
Kas jāmaina, kā?	
– Saglabāt skolēnu autobusa maršrutu – Saglabāt un uzlabot esošos gājēju ceļus un ietves, izveidot norobežojumu Skaņkalnes ielai – Izveidot gājēju ceļus līdz Priedēm, līdz Svētās Annas baznīcai, Rūjienas ielā, Muižas ielā, Parka ielā, Baznīcas ielā – Uzlabot satiksmes drošību - STOP zīme Pērnavas ielā, spogulis Rūjienas ielā – Izvietot māju norādes Sēļu pagastā – Izvietot ceļu norādes pilsētas viesiem – Veikt regulāru Green railways velosipēdistu ceļa apkopi – Pagarināt velosipēdistu ceļu Green railways līdz Rūjienai – Labiekārtot izveidoto Green railways velosipēdistu ceļu – Informēt iedzīvotājus par īstenotajiem projektiem novadā, piem., projektu "MAMBA" – Ceļu sakārtošanas plāna izveide – Rast novadā vietu motokrosa trases izveidei, pie nosacījuma, ka tiek sakārtota esošā trase – Uzlabot ielu apgaismojumu, izveidojot apgaismojumu tumšajos posmos un nomainot apgaismes armatūru uz LED	
Inženiertīkli - ūdens, kanalizācija, meliorācija, sakari	
Kas labs?	Kas slikts? Nepilnīgs?
– Iespēja pieslēgties centralizētajai ūdenssaimniecības sistēmai – Izbūvēta lietuss ūdens kanalizācija Pērnavas/Pasta ielās, kas ietek Salacā – Salīdzinoši ātrs internets	– Iedzīvotāji kūtri izmanto iespēju pieslēgties centralizētajai ūdenssaimniecības sistēmai – Ir vietas, kur nav iespējams pieslēgties centralizētajai ūdenssaimniecības sistēmai – Nepilnīgs mobilo sakaru pārklājums – Nesakārtota decentralizētā kanalizācijas sistēma (sausās tualetes) – Nav iestādes, kas kontrolētu meliorācijas sistēmas – Zemju īpašnieki neiesaistās meliorācijas sistēmu uzturēšanā – Nesakārtotas optisko kabeļu izmantošanas iespējas
Kas jāmaina, kā?	
– Atkārtota iedzīvotāju informēšana par iespējām pieslēgties centralizētajai ūdenssaimniecības sistēmai – Jāturpina centralizētās ūdenssaimniecības sistēmas attīstība – Jāveicina operatoru motivācija uzlabot mobilos sakarus, optiskā kabeļa izmantošanu – Jāsakārto lietuss ūdeņu sistēma - grāvji ar noteci – Sauso tuaļu apsaimniekošana atbilstoši likumdošanai, pašvaldības saistošo noteikumu izstrāde	

Mājokļi - energoefektivitāte, pagalmi, apsaimniekošana, dzīvojamais fonds	
Kas labs?	Kas slikts? Nepilnīgs?
- Nosiltinātās divas mājas - Aktīvi māju vecākie - Atkritumu apsaimniekošana	- Dārga māju siltināšana - Daudzdzīvokļu māju pagalmi sliktā stāvoklī - SIA "Banga KPU" atsakās no māju apsaimniekošanas - Slikts pašvaldības dzīvojamais fonds - Slikta attiecības starp īrētājiem un īrniekiem - Augstas nekustamo īpašumu cenas - Automašīnu novietošana daudzdzīvokļu namu pagalmos - Nepietiekams šķiroto atkritumu konteineru skaits
Kas jāmaina, kā?	
- Nepieciešami lieli ieguldījumi pašvaldības un privātajos īpašumos - Radīt pieejamāku ēku siltināšanu, motivēt dzīvokļu īpašnieku iesaisti - Uzlabot SIA "Banga KPU" apsaimniekošanas pakalpojuma kvalitāti - Uzlabot dzīvojamā fonda kvalitāti un ieviest kontroles sistēmu - Vairāk skaidrot informēt par atkritumu šķirošanu	
Publiskā ārtelpa - parki, soliņi, apgaismojums, svētku noformējums	
Kas labs?	Kas slikts? Nepilnīgs?
- Apgaismojums galvenajās ielās - Iedzīvotāju un pašvaldības iestāžu iesaiste noformēšanā	- Ielu tumšie posmi - Sporta laukuma tumsība - lampu regulēšana - Parka labiekārtošanas elementu pārdomātāka izvietošana
Kas jāmaina, kā?	
- Kopīga vīzija publiskās telpas veidošanā - Soliņu izvietošana - Skaņkalnes ielas posmā, Baznīcas ielā, Pērnavas ielā, Rūjienas ielā - Nepieciešams ainavu plānotājs, lai veidotu kopējo novada iestāžu tēlu, izveidotu pilsētvides plānojumu (gājēju, autobraucēju viedoklis) - Nepieciešams vides aizsardzības atbildīgais - Aktīvāk realizēt parku (īpaši Skaņā kalnā) plānveida apsaimniekošanu - Iedzīvotāju iesaiste parka apsaimniekošanā - Uzlabot bio tualetes Skaņā kalnā	
Dabas resursi un vides aizsardzība	
Kas labs?	Kas slikts? Nepilnīgs?
- Skaņā kalna dabas parks - Muižas parks - Grants ieguve - Ezeri, purvi, meži - Ir atpūtas vietas	- Pašvaldības dabas resursi - purvi (kūdra), meži (koksne) - netiek pilnvērtīgi izmantoti - Centralizētās kanalizācijas trūkums - Jāseko līdzīgi diennakts tumšā laika izmaiņām, lai var aktualizēt ielas apgaismojumu - Tualešu labiekārtošana Skaņā kalna parkā
Kas jāmaina, kā?	
- Iesaistīt, izglītēt iedzīvotājus vides aizsardzības jautājumos - Dabas resursu saglabāšana un efektīva izmantošana	

Sadarbība, saziņa, pasākumi uzņēmējiem	
Kas labs?	Kas slikts? Nepilnīgs?
– Pašvaldība veido dialogu ar uzņēmējiem – Uzņēmēji atbalsta, sponsorē pasākumus – Konkurss uzņēmējdarbības atbalstam/uzsākšanai – Latvijas lauku konsultāciju centra semināri – Tematiskās tikšanās	– Nefunkcionē uzņēmēju konsultatīvā padome – Par maz informācijas uzņēmējiem par notiekošo, aktuālo – Komunikācija balstīta uz pašvaldības vajadzībām – Nefunkcionāla, nepārskatāma pašvaldības mājas lapa (nestrādā meklēšanas funkcija)
Kas jāmaina, kā?	
– Izveidot/ aktualizēt uzņēmēju kontaktu listi, uz kuru uzņēmējiem sūtīt aktuālo informāciju – Mēģināt aktivizēt uzņēmēju konsultatīvo padomi, sasaukt kopā, izrunāties, atrast kādu darbīgu uzņēmēju, kas varētu organizēt padomes darbu – Nodrošināt regulāru, abpusēju informācijas apmaiņu starp Mazsalacas novada pašvaldību un Vidzemes uzņēmējdarbības centru – Semināri, pieredzes apmaiņas braucieni – Mainīt likumu par izsoli zemes nomas gadījumiem	
Atbalstoša infrastruktūra, būvniecības process, nekustamais īpašums	
Kas labs?	Kas slikts? Nepilnīgs?
– Pašiem sava būvvalde (Kocēnu būvvalde) – Pilsētā pieejama centralizētā ūdensapgādes un kanalizācijas sistēma – Zemas nekustamā īpašuma cenas (salīdzinājumā ar Valmieru)	– Nav labiekārtotu industriālo teritoriju – Trūkst dzīvojamās platības – Birokrātija – pārspīlētas normatīvo aktu prasības būvniecības procesam – No pašvaldības puses netiek novērtēti uzņēmēji, kas ir lielākie nodokļu maksātāji – Trūkst iniciatīvas no uzņēmēju puses
Kas jāmaina, kā?	
– Uzlabot ceļu kvalitāti – Uzlabot informācijas apmaiņu starp pašvaldību un privāto īpašumu īpašniekiem – Uzlabot komunikāciju starp pašvaldību un uzņēmējiem – Izveidot Express mikroautobusa maršrutu Mazsalaca-Valmiera-Mazsalaca	
Tūrisms – sadarbība ar pašvaldību, piedāvājums, tēls	
Kas labs?	Kas slikts? Nepilnīgs?
– Uz sadarbību vērsti uzņēmumi – Savstarpējs mārketingš – Brīvas nišas tūrismā	– Esošo pakalpojumu kvalitāte – Vāja konkurence – Nepilnīga informācija – uzņēmēju aktivitātes trūkuma dēļ pašvaldība nespēj savlaicīgi aktualizēt informāciju – Birokrātija, kas attur no pakalpojuma reģistrēšanas – Kompetenta, uz rīcību orientēta līdera trūkums – Nav vienotas tūrisma koncepcijas
Kas jāmaina, kā?	
– Uzlabot sadarbību – vairot uzņēmēju interesi sadarboties, veicināt motivāciju attīstīt uzņēmējdarbību, aktivizēt uzņēmēju konsultatīvo padomi – Izstrādāt vienotu tūrisma koncepciju, rīkot seminārus – Vajag cilvēku ar sirdi un dvēseli iekšā tūrismā – Veicināt novada amatnieku un uzņēmēju ražotās produkcijas tirgošanu veikalā un/vai tūrisma informācijas centrā, un/vai Amatu mājā	

Pašvaldības pārvalde, iekšējā komunikācija, sadarbība starp iestādēm, elektroniskie pakalpojumi	
Kas labs?	Kas slikts? Nepilnīgs?
– Pašiem sava mājas lapa, avīze, vienoti e-pasti – Aktīvi sociālo tīklu konti – Vienotais klientu apkalpošanas centrs – Administrācijas pieejamība – Ikmēneša iestāžu vadītāju sanāksmes – Dokumentu aprites sistēma (EDUS) – Bibliotēkas iesaistās e-izglītībā – Ir iestādes, kas savā starpā ļoti labi sadarbojas	– Darbinieki neizmanto automātiskās atbildes e-pastā – Darbinieki ignorē ieviestās iniciatīvas (piem., automātisko kalendāru) – Darbinieku savstarpējā nepatika traucē darbam – Darbinieks atvaļinājuma laikā neatpūšas, turpina pildīt savus darba pienākumus – Darbinieki neiet atvaļinājumos – Novēloti iesniedz dokumentus komitejām – tas rada haosu – Darbinieku trūkums, brīvas vakances, zems atalgojums – Daļa iestāžu dzīvo katra savā pasaulē (budžets, ikdiena, pasākumi) – Visiem darbiniekiem nav pieejams EDUS – Kultūras iestāžu vadības savstarpējā sadarbība – Noslogoti esošie darbinieki (periodiski, darba plānošana, pašvaldībai tiek nodotas valsts funkcijas) – Iedzīvotāji neizmanto elektroniskos pakalpojumus, piem., www.latvija.lv Problēmas neizrunā savstarpējā dialogā, iesaista valsts instances, vadību, televīziju
Kas jāmaina, kā?	
– Jāmācās atdalīt privāto nepatiku no darba – Jāatpūšas no darba atvaļinājuma laikā, saplānojot aizvietotājam darbus – Uzlabot atalgojumu (statistikas dati parāda, ka vidējā darba alga ir 1004 EUR) – Jāveido veselīgs dialogs – Pienākumu sadale, atbildības uzņemšanās – Pašvaldību darbiniekiem organizēt regulārus komunikācijas kursus, seminārus, pasākumus – Uzlabot elektroniskos pakalpojumus, izvietojot mājas lapā veidlapas un pakalpojumu aprakstus – Paplašināt lietotāju skaitu EDUS – Rīkot kultūras centrā retākus un lielākus pasākumus	
Pašvaldības ārējā sadarbība (novadi, plānošanas reģions, valsts institūcijas, ārvalstu partneri)	
Kas labs?	Kas slikts? Nepilnīgs?
– Pastāvīga sadarbība ar Gīterslo-Hārzevinkelu – Esoša sadarbība ar kaimiņu pašvaldībām, informācijas apmaiņa – Problēmu jautājumu risināšanai atvērtas kaimiņu pašvaldības – Vairāki veiksmīgi ārvalstu sadarbības projekti (ERASMUS, NORD+, BE YOUTH, BRIDGING BALTIC, EST LAT, u.c.) – Laba sadarbība ar VKPAI Cēsu nodaļu, imigrācijas dienestu, VID, VRVP, PVD Valmieras nodaļu – LAD projektu realizācija – Tūrisma nozares labā sadarbība ar kaimiņiem un VPR	– Pašvaldības darbinieki nebrauc pieredzes apmaiņā pie citām pašvaldībām gan speciālistu, gan vadības līmenī – Pašvaldība neiesaistās plānošanas reģiona aktivitātēs – Sadarbība ar VTA – Sadarbība ar VARAM – Formāla komunikācija ar valsts iestādēm

Kas jāmaina, kā?	
– Jāuzlabo, jāatrod kopīgas lietas sadarbībai ar igauņiem – Savlaicīgi jāplāno sadarbības pasākumi ar ārvalstu partneriem, piem., Vāciju – Aktivāk sadarboties ar Vidzemes plānošanas reģionu, apmeklēt seminārus – Vairāk iesaistīties projektos, kur ir procentuāli lielāka līdzekļu piesaiste – Motivēt darbiniekus iesaistīties projektu izstrādē un realizācijā, izstrādāt finansiālu motivācijas sistēmu ar vienlīdzīgiem noteikumiem – Apmācības kursi projektu rakstīšanā (izmantojot iekšējos resursus) – Konsultantu piesaiste projektu rakstīšanai	
Novada sabiedriskais tēls, saziņa ar iedzīvotājiem, attīstības plānošana un novērtēšana	
Kas labs?	Kas slikts? Nepilnīgs?
– Daba un kvalitatīvi kultūras pasākumi – Sakopta vide – Avīze, mājas lapa – Pašvaldības darbinieku pieejamība – Komunikācija sociālajos tīklos – Logo, sauklis, suvenīri	– Komunikācija “aci pret aci” – Neaktīvi iedzīvotāji attiecībā uz sabiedriskajām apspriešanām – Informācijas aprite – Nav izpratnes par plānošanas dokumentu nepieciešamību (valstiska līmeņa neskaidrība) – Dokuments bez lielas iedzīvotāju līdzdalības ir bezjēdzīgs – Ar iedzīvotājiem nerunā vienkāršā valodā
Kas jāmaina, kā?	
– Motivēt iedzīvotājus aktīvāk iesaistīties novadam aktuālos jautājumos – Izglītēt jaunatni par valsts/ pašvaldības struktūru un uzdevumiem (Ēnu dienas, projektu nedēļa, apmācības programma skolā) – Kursi/ apmācības pašvaldības darbiniekiem – Momentānās novērtēšanas sistēma – Jā saglabā avīze/ mājas lapa – Pašvaldībai jāiet pie iedzīvotājiem – deputātu pieņemšanas laiki, tikšanās ar iedzīvotājiem, avīze, mājas lapa – Biežāk jā aptaujā, jā uzzina iedzīvotāju viedoklis, sniedzot pēc tam atgriezenisko saiti (efektīvākas metodes aptaujai, lai sasniegtu objektīvu rezultātu, attiecīga vieta un laiks, tādējādi iesaistot iedzīvotājus pašvaldības attīstībā) – Informācija iedzīvotājiem jāpasniedz saprotamā valodā – Izbraucieni pie uzņēmējiem, uz skolām, pašvaldības iestādēm	

Mazsalacas novada Attīstības programma 2019.-2025.gadam
Izstrādātājs: SIA „Reģionālie projekti” sadarbībā ar SIA “Enviroprojekts”
Kontakti: Rūpniecības iela 32b – 501, Rīga, LV – 1045, Latvija
Tel.: +371 67 32 08 09, e-pasts: birojs@rp.lv
www.rp.lv

